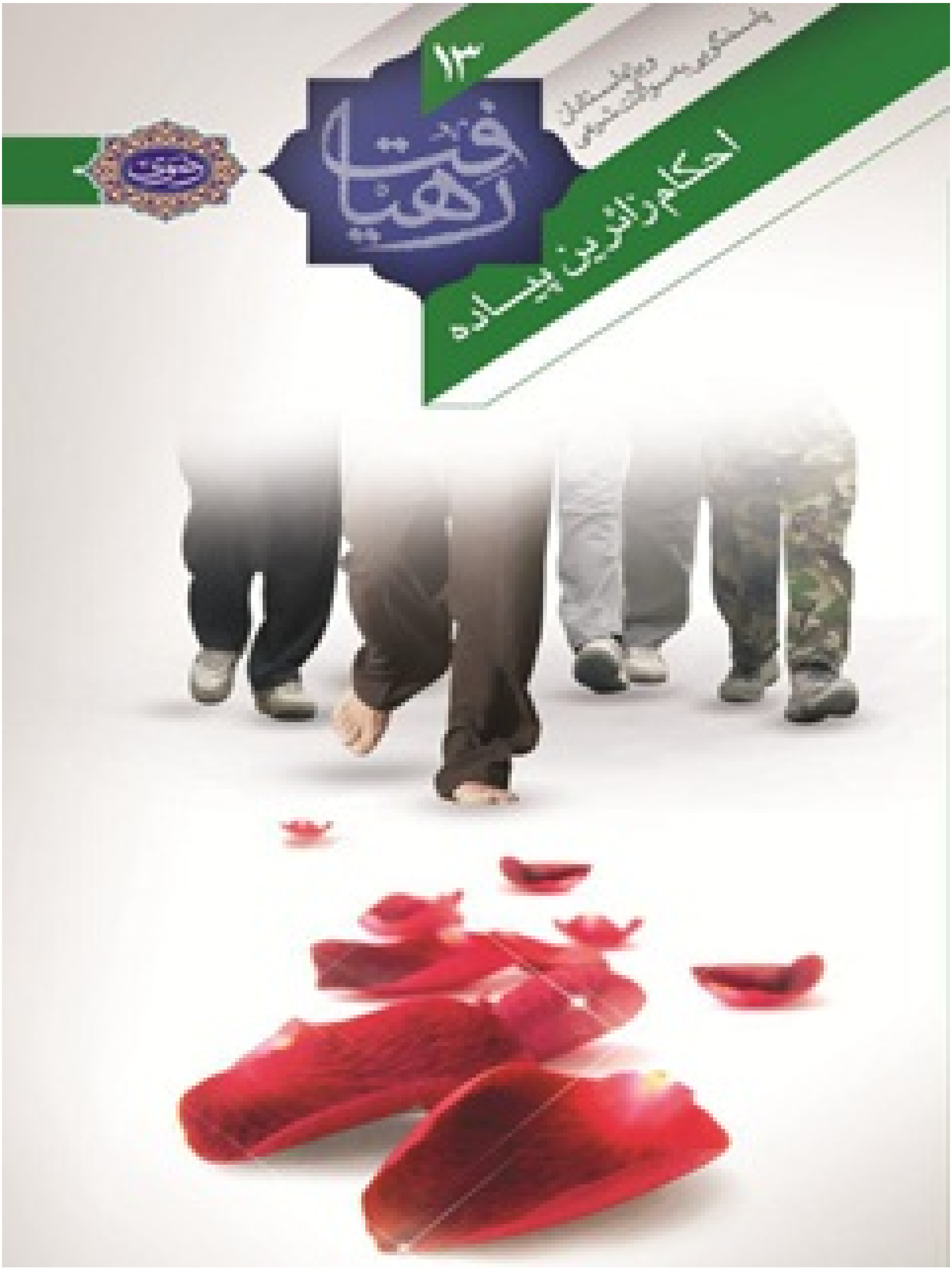

۱۳
احکام زائرین پیاده

بسم الله الرحمن الرحیم

احکام زائرین پیاده

نویسنده:

ادارهٔ پاسخ گویی به سؤالات دینی آستان قدس رضوی

ناشر چاپی:

آستان قدس رضوی

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

احکام زائرین پیاده

مشخصات کتاب

عنوان و نام پدیدآور : احکام زائرین پیاده / گروه علمی اداره پاسخگویی [آستان قدس رضوی]

تدوین و تنظیم واحد خواهران ؛ ویراستاری محتوایی واحد برادران ؛ [به سفارش]

آستان قدس رضوی، معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی.

مشخصات نشر : مشهد: انتشارات قدس رضوی، ۱۳۹۲ .

مشخصات ظاهری : ۷۲ ص. ؛۹/۵ × ۱۹/۵ س م.

فروست: مجموعه رهیافت.

موضوع: فقه جعفری – – رساله عملیه ––

موضوع: مسافرت (اسلام)

موضوع: مسافرت (فقه)

شناسه افزوده: موسسه انتشاراتی قدس رضوی

شناسه افزوده: آستان قدس رضوی .معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی

شناسه افزوده: آستان قدس رضوی. اداره پاسخگویی به سئوالات دینی و اطلاع رسانی

شناسه افزوده: آستان قدس رضوی. اداره پاسخگویی به سئوالات دینی و اطلاع رسانی. واحد خواهران

شناسه افزوده: آستان قدس رضوی. اداره پاسخگویی به سئوالات دینی و اطلاع رسانی. واحد برادران

شابک : ۳– ۱۴۲ – ۲۹۹ – ۶۰۰ – ۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

رده بندی کنگره : BP ۱۸۳/۹ ۳ ۱۳۹۲ الف /

رده بندی دیویی : ۳۴۲۲ / ۹۷

شماره کتابشناسی ملی: ۳۳۴۹۴۹۲

اشاره

رهیافت ۱۳، احکام زائرین پیاده

تهیه و تدوین: ادارهٔ پاسخ گویی به سؤالات دینی

تنظیم و تولید: ادارهٔ تولیدات فرهنگی

طرح جلد: گرافیک آسمان

صفحه آرا: محمود کریم پور

تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: دوم ۱۳۹۳

نشانی: حرم مطهر امام رضا (علیه السلام) صحن جمهوری اسلامی،

ادارهٔ پاسخ گویی به سؤالات دینی

تلفن: ۳۲۰۲۰ - ۰۵۱ دورنگار: ۳۲۲۴۰۶۰۲ - ۰۵۱

رایانامه: eppasokh@aqrazavi.org

ص: ۳

احکام زائرین پیاده

ویژهٔ استادان

پاسخگویی به سوالات شرعی

فهرست

چیزهایی که سجده بر آن صحیح است

مکروهات مکان نماز گذار

حکم نماز خواندن بر سطح شیب دار

نماز جماعت

نماز مسافر

حد ترخص

اجازهٔ همسر

اجازهٔ پدر و مادر

نجس بودن تمام باطن یا تمام طرف دیگر مهر

نماز با لباس یا بدن نجس از روی علم

مقدار درهم

مخلوط شدن خون با رطوبت

لقطه

حق الماره (رهگذر)

حق الناس

پیشگفتار :

قال الرضا (علیه السلام): رحم الله عبدا أحیا أمرنا فقلت له : وکیف یحیی أمرکم ؟ قال : یتعلم علومنا ویعلمها الناس ....

عبد السلام می گوید از امام رضا (علیه السلام) شنیدم می فرمود: خداوند مورد رحمت قرار دهد هر آنکه امر ما را احیا و زنده می کند. به ایشان گفتم: چگونه امر شما احیاء می شود؟ فرمودند: علوم ما را فراگیرد و آن را به مردم تعلیم دهد....

اداره پاسخگویی به مسائل دینی مفتخر است در راستای رسالت این اداره مبنی بر اشاعه فرهنگ تشیع و پاسخگویی به سوالات مردم در این حوزه گسترده ازدین، محتوای پیش رو را به اساتید فرهیخته تقدیم نماید.

تلاش بر آن است این نوشتار علاوه بر دادن اطلاعات و محتوای غنی، هماهنگی لازم در جهت ارائه پاسخی مناسب با محتوایی یکسان نیز در اختیار استاد قرار دهد تا از تعدد جواب و تشویش خاطر مراجعین و سوال کنندگان جلوگیری شود. بدیهی است کتابهای تخصصی در هر حوزه بسیار است اما تلخیص آنها و جمع بندی بین جوابهای داده شده و بی نیاز کردن اساتید از رجوع به منابع بسیار، هنگام پاسخگویی، از اهداف اصلی تهیه و تنظیم این قبیل نوشتارها است.

برای رسیدن به این مهم کارگروهی از فرهیختگان اساتید این اداره بر روی موضوع پیشنهادی کار کرده و ما حصل تلاش خویش را به داوری و نظارت هیئت علمی گذاشته و نتیجه قابل قبول آن عرضه می شود.

این مجموعه کتاب ها در چهار دسته موضوعی تدوین و ارائه می شود: رهیافت احکام، رهیافت اعتقادی، رهیافت تربیتی، و رهیافت ترکیبی (مرکب از هر سه موضوع).

بی شک بررسی دقیق و نگاه نقادانه شما فرهیخته گران قدر، ما را در جهت بهبود کیفی این مجموعه یاری خواهد کرد.

جبهه خضوع به درگاه قدسی احدیث می ساییم که توفیق خدمت در بارگاه سراسر نور و ملکوتی حضرت رضا (علیه السلام) را ارزانی مان فرمود. امید است بتوانیم به پاس این افتخار و با استعانت از محضر آن امام همام (علیه السلام) به مصداق روایت نورانی فوق، جرعه ای از علم و معرفت حقیقی را نوشیده، و به تشنگان راستین آن بنوشانیم.

اداره پاسخ گویی به سوالات دینی

مقدمه:

مجموعه پیش رو با عنوان احکام زائر پیاده در قالب رهیافت احکام تقدیم می شود.

مستنداتی که در این کتاب از آنها استفاده شده و اساتید را نسبت به مراجعه به آنها بی نیاز نموده عبارتند از عروه الوثقی، تحریر الوسیله، منهاج الصالحین، توضیح المسائل و استفتائات مراجع عظام تقلید حضرت امام، و آیت الله خویی، آیت الله گلپایگانی، آیت الله اراکی، آیت الله تبریزی، آیت الله فاضل، آیت الله بهجت، آیت الله صافی، آیت الله مکارم، آیت الله سیستانی، آیت الله وحید، آیت الله نوری همدانی، آیت الله شبیری زنجانی و استفتائات مقام معظم رهبری.

تمامی استفتائات از کتب معتبر یا سایت معتبر مراجع عظام استفاده شده است و در صورت نیاز به استفتاء جدید این استفتاء توسط هیئت علمی انجام شده و در این واحد موجود می باشد.

این کتاب حاصل تلاش اساتید محترم حجج اسلام ابراهیم مجیدی، زکریا صادقی، رضا ابو الفضلی و باز نگری حجج اسلام خادم الخمسه و سید محمد ضیایی و مجید داورزنی است که از ایشان کمال تشکر را داریم باشد خداوند در سایه لطف خویش توفیق خدمت بیشتر را به ایشان عنایت فرماید.

احکام زائر پیاده

مشروعیت و فضیلت زیارت پیاده

هر کس زیارت حضرت امیر المؤمنین علی علیه السّلام را پیاده به جا آرد خدای تعالی عوض هر گام او یک حجّ و عمره بنویسد و اگر پیاده از زیارت آن حضرت برگردد بهر گامی دو حجّ و دو عمره بنویسد.(۱)

در روایتی صحیح از عبد الله بن سنان آمده است: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمودند: عبادت کرده نشده است حق سبحانه و تعالی به چیزی که مشکلتر از پیاده روی باشد و بهتر از پیاده روی باشد. و در حدیث صحیح دیگر از حلب منقولست که گفت سؤال کردم از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه از فضیلت پیاده روی حضرت فرمودند: حضرت امام حسن صلوات الله علیه سه مرتبه هر چه داشتند قسمت کردند با حق سبحانه و تعالی حتی کفش را و جامه را و دینار را یعنی نصف را در هر مرتبه به فقرا می دادند و نصف را از جهت خود نگاه می داشتند و آن را نیز از جهت فقرا نگاه می داشتند و بیست حج پیاده فرمودند و در روایت معتبر دیگر از آن حضرت صلوات الله علیه آمده است: عبادت کرده نشده است حق سبحانه و تعالی به عبادتی که بهتر از پیاده رفتن باشد.(۲)

امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمودند: عبد الله بن عباس گفت: که من پشیمانی ندارم به چیزی مانند پشیمانی که دارم بر

۱- جامع عباسی و تکمیل آن (محشی، ط - قدیم)، ج ۲،ص: ۱۶۴

۲- لوامع صاحب قرانی، ج ۷،ص: ۱۲۵

آن که حج پیاده نکرده ام زیرا که از حضرت سید المرسلین صلّی الله علیه و آله شنیدم که هر که حج خانه کعبه را پیاده کند حق سبحانه و تعالی بنویسد از جهت او هفت هزار حسنه از حسنات حرم عرض نمودم که یا رسول الله حسنات حرم کدامست حضرت فرمودند که هر حسنه از او هزار هزار حسنه است و فرمودند که فضیلت پیاده روان در حج بر سواره روان مانند فضیلت ماه چهارده است بر سایر کواکب و حضرت امام حسن صلوات الله علیه پیاده قطع راه می فرمودند محملها را از پی سر می کشیدند.(۱)

آداب سفر

اجمالی از این آداب عبارت است از:(۲)

۱- در بعضی از روایات آمده است که انتخاب بعضی از روزهای هفته مثل شنبه و سه شنبه و پنج شنبه برای مسافرت بهتر است ولی چنانچه انسان سفر خود را با صدقه و دعا شروع کند ان شاء الله گرفتار مشکلی نخواهد شد.

۲ با امیدواری حرکت کند و از فال بد زدن بپرهیزد چرا که از روایات به دست می آید آن گونه که تو تفأل برخود کنی همان برایت پیش می آید; اگر آسان بگیری آسان و اگر

۱- لوامع صاحب قرانی، ج ۷،ص: ۱۲۵ امام صادق (علیه السلام) به علی بن میمون الصائغ فرمودند: یا علی! زیارت امام حسین را انجام بده و ترک مکن آن را. او عرض کرد: برای کسی که به زیارت برود چه مقدار ثواب است؟ حضرت فرمودند: هر کسی پیاده برود، خداوند به هر قدمی که بر می دارد حسنه ای می نویسد و سیئه ای را از او محو می کند و درجه ای برای او افزوه می گردد؛ کامل الزیارات/ص۱۳۴.

۲- تفصیل آن در بحارالانوار، جلد ۹۷; کتاب المزار، صفحه ۱۰۱ به بعد و در وسائل الشیعه، جلد ۸; ابواب آداب سفر از کتاب الحجّ، صفحه ۲۴۸ به بعد وارد شده است.

سخت بگیری سخت می شود و اگر آن را چیزی به حساب نیاوری مشکلی پیش نمی آید.

۳ قبل از سفر صدقه بدهد که در روایتی از امام باقر(علیه السلام) آمده: «هر زمان امام سجّاد(علیه السلام) پای در رکاب می گذاشت با صدقه دادن در حدّ توان خود، سلامتی را از خداوند عزّوجل طلب می کرد و هنگام بازگشت از سفر نیز به شکرانه سلامتی سفر به اندازه توان خویش صدقه می داد و حمد و شکر خدا بجای می آورد». و نیز آمده است: صدقه بده و هر روز که خواستی از منزل خارج شو (و اگر چیز ناگواری به دلت راه پیدا کرد، به اوّلین مسکینی که برخورد می کنی صدقه بده سپس حرکت کن که خداوند، خطر را از شما دور می کند.

۴ قبل از سفر دو رکعت نماز بخواند و همه چیز خود را به خدا بسپارد و بگوید:

«اَللّهُمَّ إِنّی أَسْتَوْدِعُکَ نَفْسی، وَ أَهْلی، وَ مالی، وَ ذُرِّیَّتی، وَ دُنْیای وَ آخِرَتی، وَ أَمانَتی، وَ خاتِمَةَ عَمَلی؛ خداوندا من خودم و خانواده ام و اموالم و فرزندانم و دنیا و آخرتم و امانتها و پایان کارم را به تو می سپارم».

به سندهای معتبر نقل شده است که: آن نماز و این دعا بهترین جانشین او برای خانواده اش است و کسی که این دعا را بخواند به آنچه درخواست نموده، می رسد.

۵ پس از خروج از خانه، بر در منزل و رو به آن سمتی که به سوی آن، سفرش را آغاز می کند، می ایستد و هر کدام از حمد و آیه الکرسی و فلق و ناس و اخلاص را از پیش رو و جانب راست و چپ می خواند و سپس می گوید:

«اَللّهُمَّ احْفَظْنی، وَ احْفَظْ ما مَعِیَ، وَ سَلِّمْنی، وَ سَلِّمْ ما مَعِیَ، وَ بَلِّغْنی، وَ بَلِّغْ ما مَعِیَ بِبَلاغِکَ الْحَسَنِ الْجَمیلِ؛ خداوندا مرا حفظ کن و آنچه با من است نیز حفظ کن و مرا و آنچه با من است سالم بدار و مرا و هر چه با من است به بهترین صورت به مقصد برسان».

کسی که چنین کند خداوند او و آنچه همراه اوست را حفظ می کند و به مقصد می رساند.

۶ مقداری از تربت امام حسین(علیه السلام) بردارد و بگوید:

«اَللّهُمَّ إنَّ هذِهِ طینَهُ قَبْرِ الْحُسَیْنِ عَلَیْهِ السَّلامُ، وَلِیِّکَ وَابْنِ وَلِیِّکَ، اِتَّخَذْتُها حِرْزاً لِما اَخافُ، وَ لِما لا اَخافُ؛ خداوندا این خاک پاک قبر امام حسین(علیه السلام) است همان ولیّ و فرزند ولیّ تو؛ من آن را پناهی برای آنچه از آن می ترسم و آنچه از آن نمی ترسم قرار داده ام».

اگر چنین کند به برکت این کار در پناه خدا خواهد بود.

۷ پس از حرکت، در مسیر راه می گوید:

«اَللّهُمَّ خَلِّ سَبیلَنا، وَ أَحْسِنْ تَسْییرَنا، وَ أَحْسِنْ عافِیَتَنا؛ خداوندا راه ما را بگشای و مسیر و عافیت ما را نیکوگردان».

۸ وبگوید:بِسْمِ اللهِ وَبِاللهِ، وَمِنَ اللهِ وَ اِلَی اللهِ، وَ فی سَبیلِ اللهِ، اَللّهُمَّ اِلَیْکَ

به نام خدا و به خدا و از خدا و بسوی خدا و در راه خدا خدایا به تو

اَسْلَمْتُ نَفْسی، وَ اِلَیْکَ وَجَّهْتُ وَجْهی، وَ اِلَیْکَ فَوَّضْتُ اَمْری، فَاحْفَظْنی

تسلیم کردم خودم را و بدرگاه تو گرداندم رویم را و به تو واگذاردم کارم را پس نگهداریم کن

بِحِفْظِ الْایْمانِ، مِنْ بَیْنِ یَدَیَّ وَ مِنْ خَلْفی، وَعَنْ یَمینی وَعَنْ شِمالی،

به نگهداری ایمان از پیش رویم و از پشت سرم و از راستم و از چپم

وَمِنْ فَوْقی وَمِنْ تَحْتی، وَادْفَعْ عَنّی بِحَوْلِکَ وَقُوَّتِکَ، فَاِنَّهُ لا حَوْلَ وَلا

و از بالای سرم و از زیر پایم و پشتیبانی کن از من به قدرت و نیروی خودت زیرا که قدرت

قُوَّةَ اِلَّا بِاللهِ الْعَلِیِّ الْعَظیمِ.

و نیرویی نیست جز به خدای والای بزرگ.

۹ وقتی سوار بر مرکب شود بگوید:

بِسْمِ اللهِ لاحَوْلَ وَلاقُوَّةَ إِلَّابِاللهِ،«اَلْحَمْدُللهِ الَّذی هَدانالِهذاوَماکُنّا لِنَهْتَدِیَ

با نام خدا آغاز می کنم، هیچ جنبش و نیرویی جز با مدد الهی انجام نمی پذیرد، ستایش مخصوص خدایی است که ما را به سمت این سفر خیر رهنمون

لَوْلا أَنْ هَدانَا اللهُ»، «سُبْحانَ الّذی سَخَّرَ لَنا هذا وَ ما کُنّا لَهُ مُقْرِنینَ».

شد و اگر هدایت او نبود ما به سوی آن رهنمون نمی شدیم، منزّه است خدایی که این مرکب را مسخّر ما قرارداد وگرنه ما توانایی تسخیر آن را نداشتیم.

که اگر چنین کند خودش و مرکبش محفوظ می ماند، تا پیاده شود.

۱۰ در مواقع احساس خطر، آیه ۸۰ سوره اسراء را تلاوت کند:

«رَبِّ أَدْخِلْنی مُدْخَلَ صِدْق، وَ أَخْرِجْنی مُخْرَجَ صِدْق، وَاجْعَلْ لی مِنْ

پروردگارا! مرا در هر کار با صداقت وارد کن و

با صداقت خارج ساز و از سوی خود

لَدُنْکَ سُلْطاناً نَصیراً».

حجّتی یاری کننده برایم قرار ده.

همچنین خواندن آیه الکرسی در چنین مواردی بسیار خوب است.

۱۱ اگر به منزلی رسید که قصد استراحت در آن را دارد قبل از خواب، تسبیح فاطمه زهرا(علیها السلام) را بگوید، سپس آیه الکرسی تلاوت کند که تا صبح از هر خطری محفوظ بماند.

۱۲ اگر تنها مسافرت می کند بگوید:

«ما شاءَ اللهُ لا حَوْلَ وَ لا قُوَّهَ إلاَّ بِاللهِ، اَللّهُمَّ آنِسْ وَحْشَتی، وَ أَعِنّی عَلی

آنچه خدا بخواهد تحقق می یابد، هیچ جنبش و نیرویی جز با مدد الهی انجام نمی گیرد خداوندا وحشت مرا به انس تبدیل فرما و مرا بر

وَحْدَتی، وَأَدِّ غَیْبَتی».

تنهایی ام یاری ده و در غیاب من به جای من باش.

و بهتر است انسان تا امکان دارد تنها سفر نکند.

۱۳ به دوستان و همراهان کمک کند و در رفع نیازهای آنان مضایقه ننماید و حقیقتاً نسبت به آنان متواضع و دوست و مهربان باشد. از رسول خدا(صلی الله علیه وآله) نقل شده است: «مَا اصْطَحَبَ إِثْنانِ إلاَّ کانَ أَعْظَمُهُما أَجْراً وَ أَحَبَّهُما إِلَی اللهِ أَرْفَقَهُما لِصاحِبِهِ; هرگاه دو نفر با یکدیگر همراه شوند آن کس که بیشتر محبّت و کمک کند نزد خدا محبوب تر و پاداشش بیشتر است».

در روایت دیگری از امام سجّاد(علیه السلام) وارد شده

که حضرتش سفر نمی کرد مگر با کسانی که او را نشناسند تا بتواند در مسیر راه، به همراهانش کمک نماید.

در روایتی دیگر از رسول گرامی(صلی الله علیه وآله) نقل شده که وقتی با اصحابش در سفر بود و می خواستند گوسفندی بکشند، یکی گفت: کشتن گوسفند با من! دیگری گفت: کندن پوست آن با من! و سوّمی گفت:

پختن آن با من! و حضرتش فرمود: تهیّه هیزمش با من! گفتند: یا رسول الله شما زحمت نکشید ما خود، انجامش می دهیم. فرمود: می دانم، ولی دوست ندارم نسبت به شما امتیازی پیدا کنم; زیرا حق تعالی دوست ندارد که ببیند بنده اش برای خود امتیازی نسبت به دیگران قائل است.

۱۴ به ما دستور داده شده: «با کسانی که از جهت خرج کردن و تمکّن مالی در ردیف شما نیستند، مسافرت نکنید، مبادا آنها احساس حقارت کنند!».

۱۵ دقیقاً مراقب انجام نمازهای واجب باشد که بسیار مهم است; زیرا از کمال غفلت زائر است با آن که برای تقرّب به سوی خدا و رسیدن به ثواب زیارت و حج و عمره و مشاهد مشرّفه، به سفر می رود، در مسیر راه، نسبت به نماز و شرایط و حدود، و بجا آوردن آن در اوّل وقت، بی مبالاتی و بی توجّهی داشته باشد; در حالی که از امام صادق(علیه السلام) روایت شده که فرمود: «نماز فریضه از بیست حجّ (مستحبّ) بهتر است».

۱۶ بعد از نمازهای قصر اگر وقت دارد سی

مرتبه تسبیحات اربعه را فراموش نکند که روی آن تأکید شده است.

ناگفته پیداست: آنچه درباره دعا و صدقات برای حفظ جان و مال و خانواده، از خطرات در بالا گفته شد به این معنا نیست که انسان احتیاط را از دست دهد و مراقبت های لازم را برای حفظ خویش و اموالش انجام ندهد; بلکه مقصود این است: هر چه برای حفظ خود و اموال خویش در توان دارد انجام دهد و بقیّه را به خدا بسپارد چرا که در روایت آمده است دعای افراد سهل انگار مستجاب نمی شود.

این سخن را با حدیث پرمعنایی پایان می دهیم: امام صادق(علیه السلام) به یکی از یارانش فرمود: «اِعْقِلْ راحِلَتَکَ وَ تَوَکَّلْ; با توکّل زانوی اشتر ببند».(۱)

تقلید

انتخاب مرجع تقلید

انتخاب مرجع تقلید (۲)

یکی از راه های انتخاب مرجع تقلید این است که عده ای از اهل علم که می توانند مجتهد و اعلم را تشخیص دهند و از گفتهٔ آنان اطمینان پیدا می شود، مجتهدبودن و اعلم بودن کسی را تصدیق کنند (مشهور)

آیا باقی ماندن بر مجتهدی که از دنیا رفته در همه مسائل یا بعضی از مسائل بدون انتخاب مرجع زنده جایز است ؟(۳)

۱- مفاتیح نوین آیه الله مکارم ص۲۰۸ تا۲۱۳

۲- توضیح المسائل مراجع، م ۳؛ سیدمحمدکاظم طباطبایی یزدی، عروه الوثقی، ج ۱، تقلید، م ۲۰؛ سیدعلی خامنه ای، اجوبه الاستفتائات، س ۲۵.

۳- توضیح المسائل مراجع ج۱ اقتباس از م۹

خیر جایز نیست مگر اینکه مرجع زنده او اجازه دهد. (مراجع عظام)

آیا تقلید از مجتهد غیر اعلم در مسائل اختلافی جایز است؟(۱)

جایز نیست.(مراجع عظام)

منظور از اعلم چیست وبرای تعیین او به چه کسی باید مراجعه کرد؟ (۲)

اعلم یعنی از تمام مجتهدین زمان خودش حکم خدا را بهتر بفهمد و عالم تر باشد. وبرای شناخت اعلم باید به اهل خبره واستنباط یعنی کسی که میتواند اعلم را تشخیص دهد مراجعه کرد. (مراجع عظام)

در چه صورتی می شود مرجع تقلید را تغییر داد؟(۳)

اگر برای مقلد ثابت شد مرجع تقلید دیگری علمش بیشتر از مرجع تقلید قبلی اوست، واجب است مرجع تقلیدش را تغییر دهد و عدول به غیر اعلم جایز نیست. (مراجع عظام)

۱- توضیح المسائل مراجع ج۱ م۲ اجوبه الاستفتائات، خامنه ای، سید علی حسینی، س۸۱۹۲۰۴۵

۲- توضیح المسائل مراجع ج۱م۲ و العروه الوثقی (المحشی)، ج ۱، کتاب الاجتهاد و التقلید م۱۷

۳- تمام مراجع عظام به صورت فتوا یا احتیاط واجب متذکر این مساله شده اند؛ العروه الوثقی (المحشی)، ج ۱، کتاب الاجتهاد و التقلید م۱۱ اجوبه الاستفتائات، خامنه ای، سید علی حسینی، س۴۴و۴۵

احکام عبادات

وضو

اگرغیر از اعضاء وضو نجس باشد آیا وضو صحیح است؟(۱)

اگر غیر از اعضای وضو جایی از بدن نجس باشد وضو صحیح است. ولی اگر مخرج را از بول یا غائط تطهیر نکرده باشد اولی آن است که اوّل آن را تطهیر کند بعد وضو بگیرد. (مشهور(۲))

آیا بر روی جوراب و کفش میشود مسح کرد؟(۳)

مسح کردن از روی جوراب و کفش باطل است، ولی اگر به واسطهٔ سرمای شدید یا ترس از دزد و درنده و مانند اینها نتواند کفش یا جوراب را بیرون آورد ، مسح کردن بر آنها اشکال ندارد(حضرت امام و آیات عظام مکارم، گلپایگانی،اراکی، صافی، فاضل، بهجت، نوری)

مسح کردن از روی جوراب و کفش باطل است، ولی اگر به واسطهٔ سرمای شدید یا ترس از دزد و درنده و مانند اینها نتواند کفش یا جوراب را بیرون آورد تیمم نماید(آیات عظام خویی،تبریزی)

مسح کردن از روی جوراب و کفش باطل

۱- توضیح المسائل (امام خمینی)،ج۱ م۲۷۷
۲- مراد از مشهور اکثر مراجع عظام تقلید معاصر اند و بلحاظ اختصار این جزوه از آوردن نظر غیر مشهور پرهیز شده لذا استاد محترم می تواند به جزوات تفصیلی هیئت علمی در هر موضوعی مراجعه نماید.
۳- توضیح المسائل (امام خمینی)،ص: ۱۵۹ م ۲۵۹

است، ولی اگر به واسطهٔ سرمای شدید یا ترس از دزد و درنده و مانند اینها نتواند کفش یا جوراب را بیرون آورد احتیاط واجب آن است مسح بر جوراب وکفش نموده وتیمم نیز بنماید(آیات عظام سیستانی، وحید)

وضوی جبیره

معنای جبیره چیست؟ (۱)

چیزی که با آن زخم و عضو شکسته را می بندند و همچنین دوایی که روی زخم و مانند آن می گذارند جبیره نام دارد

آیا احکام جبیره در غیر زخم وجراحت وشکستگی هم جاری میشود ؟(۲)

خیر، اگر به دلیل دیگری غیر از این امور استعمال آب برای همه دست و صورت ضرر داشته باشد باید تیمم کنند.(۳)(مشهور)

اگر در جای وضو زخمی باشد که خون آن بند نمی آید وآب برای آن ضررندارد تکلیف چیست؟ (۴)

۱.باید در آب کر یا جاری فرو ببرد و قدری فشار دهد که خون بند بیاید و بعد به نیت

۱- - العروه الوثقی (المحشی)، ج ۱، کتاب الطهاره ، فصل فی احکام الجبائر و اجوبه الاستفتائات رهبری ، س۱۳۵ و توضیح المسائل مراجع، ذیل م ۳۲۳ احکام وضوی جبیره

۲- منهاج الصالحین (خوئی ،سیستانی ،وحید،تبریزی)، کتاب الطهاره م ۱۰۵ و توضیح المسائل مراجع، ج۱، م ۳۳۶

۳- .شایان ذکر است چنانچه آب برای قسمتی از دست و صورت ضرر داشته باشد برخی از مراجع مثل آیات عظام مکارم و فاضل می فرمایند بنابر احتیاط واجب باید اطراف آن را بشوید و تیمم هم بکند.

۴- توضیح المسائل مراجع، ج۱، م ۲۷۹ و اجوبه الاستفتائات س ۱۳۸.

وضو از آب بیرون بیاورد (حضرت امام و آیات عظام گلپایگانی، فاضل، مکارم و بهجت)

۲. چنـانچه خون به هیـچ وجه بنـد نمی آیـد، حـتی اگر جبیره هم بر روی آن قرار دهـد، واجب است جبیره ای را بر روی زخم بگذارد که خون از آن بیرون نیاید مثل نایلون.(مقام معظم رهبری)

۳.باید بعد از شستن اجزاء صحیحه آن عضو،با رعایت ترتیب-موضع زخم یا بریدگی را در آب کر یا جاری فرو ببرد و قدری فشـار دهـد که خون بنـد بیایـد و انگشت خود را روی زخم یـا بریـدگی در زیر آب از بالا به پایین بکشـد تا آب بر آن جاری شود وضو صـحیح است(آیات عظام خوئی، تبریزی) با مراعات این که مسح به آب کف دست واقع شود(آیات عظام وحید و صافی)سپس مواضع پایین تر از آن را بشوید وضو صحیح است(آیت... سیستانی)

اگر در جـای وضو یا غسل چیزی چسبیـده که برداشـتن آن ممکن نیست یا مشـقت زیاد دارد مثل بعضـی از چسب ها تکلیف چیست ؟(۱)

باید به دستور جبیره عمل کند (حضرت امام و آیات عظام مکارم، بهجت)

باید تیمم کند مگر آن که مانع در مواضع تیمم هم باشد که در این صورت باید جمع بین تیمم ووضوی جبیره نماید (آیات عظام خویی،سیستانی)

به احتیاط واجب باید جمع بین تیمم ووضوی جبیره نماید(آیت... وحید)

۱- توضیح المسائل مراجع, م۳۳۸ توضیح المسائل وحید م ۳۳۴ منهاج الصالحین خویی،وحید،سیستانی کتاب الطهاره م۱۰۴

اگرجبیره روی تمام پا را گرفته باشد تکلیف چیست؟(۱)

اگر جبیره تمام پهنای روی پا را گرفته باشد باید روی جبیره مسح شود ولی اگر مقداری از طرف انگشتان و مقداری از طرف بالای پا باز است باید جاهایی که باز است روی پا را، و جایی که جبیره است روی جبیره را با رعایت ترتیب مسح کند. (حضرت امام و آیات عظام خویی، گلپایگانی، فاضل، اراکی، تبریزی، سیستانی، مکارم، نوری)

آیا می توان روی جبیره چیز دیگری مثل پلاستیک ومانند آن گذاشت وروی آن را مسح کرد؟(۲)

اگرنیاز است (مثل آنکه جبیره نجس است) اشکالی ندارد در غیر آن جایز نیست مگر آنکه بعد از اضافه کردن عرفا جزءجبیره محسوب شود

(حضرت امام و آیات عظام گلپایگانی فاضل اراکی مکارم خویی وحید سیستانی)

اگر ندانیم که وظیفه ما تیمم است یا وضوی جبیره تکلیف چیست؟(۳)

بنابر احتیاط واجب هردو را بجا آورد (حضرت امام وآیات عظام فاضل بهجت تبریزی خویی سیستانی نوری اراکی گلپایگانی صافی مکارم)

باید احتیاط کند وهردو را بجا آورد (آیت... وحید)

۱- توضیح المسائل مراجع, م۳۳۳ توضیح المسائل وحید م ۳۳۹ العروه الوثقی (المحشی)، ج ۱، کتاب الطهاره ، فصل فی احکام الجبائرم۴

۲- العروه الوثقی (المحشی)، ج ۱، کتاب الطهاره ، فصل فی احکام الجبائرم۴ منهاج الصالحین خویی،وحید،سیستانی کتاب الطهاره م۱۲۴

۳- توضیح المسائل مراجع, م۳۴۳ العروه الوثقی ج ۱، کتاب الطهاره ، فصل فی احکام الجبائرم۳۴ توضیح المسائل وحید م ۳۴۹

برخی احکام مسجد و حرم

نجس کردن مسجد

نجس کردن زمین و سقف و بام و دیوار مسجد چه حکمی دارد؟(۱)

الف) زمین و سقف و بام وطرف داخل دیوار:

نجس کردن آن ها حرام است و در صورت نجس شدن واجب است تطهیر شود.(مراجع عظام تقلید)

ب) طرف بیرون دیوار مسجد:

احتیاط واجب آن است که طرف بیرون دیوار مسجد را هم نجس نکنند و اگر نجس شود نجاستش را برطرف نمایند.(مرحوم امام و آیات عظام گلپایگانی،اراکی، فاضل، بهجت، صافی، نوری، وحید)

احتیاط واجب آن است که طرف بیرون دیوار مسجد را هم نجس نکنند و اگر نجس شود، برطرف کردن آن لازم نیست مگر در صورتی که بقاءِ نجاست، موجب هتک مسجد باشد.(آیات عظام خویی، تبریزی)

اگر نجس کردن طرف بیرون دیوار موجب هتک مسجد باشد البتّه حرام است و برطرف کردن آن مقداری که رافع هتک باشد لازم است و در صورت عدم هتک، احتیاط مستحب

۱- العروه الوثقی، ج ۱، فصل فی احکام النجاسه، مسائل ۳ و ۲ و توضیح المسائل مراجع، ج۱، م ۹۰۰ و توضیح المسائل وحید، م ۹۰۹ وجامع المسائل بهجت، ج ۱،ص: ۵۶۵ و استفتاءات بهجت، ج ۲، س ۱۷۸۶ و وسیله النجاه بهجت، م۵۳۷ وهدایه العباد صافی، ج ۱، مسائل ۵۵۴. مقام معظم رهبری، رهنمای فتاوا، احکام مساجد.

آن است که نجس نکنند، و در صورت نجس شدن نیز لازم نیست نجاستش را برطرف نمایند.(آیت... سیستانی)

اگر جایی از مسجد نجس شود، بر چه کسی تطهیر آن واجب است؟(۱)

بر همه کسانی که متوجه نجاست شده اند لازم است که به طور واجب کفایی نجاست را برطرف کنند، یعنی اگر یک یا چند نفر اقدام به تطهیر کنند از دیگران ساقط می شود وگرنه همه آن ها گناهکارند و کسی که مسجد را نجس کرده در این حکم با دیگران تفاوتی ندارد.(حضرت امام و آیات عظام خویی، مکارم، سیستانی بهجت صافی)

اگر جایی از مسجد نجس شود، آیا تطهیر آن واجب فوری است؟(۲)

بلی، واجب فوری است.(مراجع عظام تقلید)

اگر شخص نتواند مسجد را تطهیر نماید مثل این که مسافر و در حال عبور باشد ، یا کمک لازم داشته باشد و پیدا نکند، در این جا تطهیر مسجد بر او واجب نیست، ولی آیا اطلاع دادن به کسی که می تواند تطهیر کند بر او واجب است؟(۳)

۱- العروه الوثقی، ج ۱، فصل فی احکام النجاسه، م۳ و توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۹۰۰ و وسیله النجاه بهجت، م۵۳۷ وهدایه العباد صافی، ج ۱، م۵۵۶ و منهاج الصالحین خوئی، کتاب الطهاره، م۴۳۳

۲- العروه الوثقی، ج ۱، فصل فی احکام النجاسه، م۲ و توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۹۰۰ و وسیله النجاه بهجت، م۵۳۷ وهدایه العباد صافی، ج ۱، م۵۵۶ و منهاج الصالحین وحید، کتاب الطهاره، م۴۳۴

۳- العروه الوثقی، ج ۱، فصل فی احکام النجاسه، م۱۹ و توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۹۰۱ و توضیح المسائل وحید، م۹۱۰ و منهاج الصالحین خویی،تبریزی،وحید،سیستانی، کتاب الطهاره، م۴۳۸

الف)باقی گذاشتن نجاست موجب بی احترامی به مسجد می باشد:

بنـا بر احتیاط واجب، بایـد به کسـی که می توانـد تطهیر کنـد اطلاع دهـد.(حضـرت امام و آیات عظام اراکی، صافی، مکارم ، نوری)

چنانچه بدانـد که اگر به دیگری اطّلاع دهـد این کار انجام می گیرد بایـد به او اطلاع دهـد بلکه اگر احتمال عقلایی بدهد که اگر به دیگری اطّلاع دهد این کار انجام می گیرد بنابر احتیاط واجب باید به او اطّلاع دهد.(آیت... سیستانی)

بایـد به کسـی که احتمال می دهـد آن را تطهیر می کنـد اطلاع دهد.(آیات عظام خوئی، گلپایگانی، تبریزی، فاضل، زنجانی، وحید)

ب)باقی گذاشتن نجاست موجب بی احترامی به مسجد نمی باشد:

اطلاع دادن واجب نیست.(حضرت امام و آیات عظام نوری،سیستانی)

باید به کسی که می تواند آن را تطهیر می کند اطلاع دهد.(آیات عظام خوئی، گلپایگانی، تبریزی، فاضل، زنجانی، وحید)

مستحبات و مکروهات مسجد

نماز تحیت یعنی چه ودر چه جاهایی مستحب است؟(۱)

وقتی انسان وارد مسجد می شود، مستحب

۱- توضیح المسائل (محشی - امام خمینی)، ج ۱،ص: ۵۰۸م۹۱۳

است دو رکعت نماز به قصد تحیت و احترام مسجد بخواند و اگر نماز واجب یا مستحب دیگری هم بخواند کافی است. (مراجع عظام)

حکم خوابیدن و صحبت کردن در مسجد چیست؟(۱)

خوابیدن در مسجد اگر انسان ناچار نباشد و صحبت کردن راجع به کارهای دنیا و خواندن شعری که نصیحت و مانند آن نباشد در مسجد مکروه است. (مراجع عظام)

نجس کردن حرم امامان (علیهم السلام)

حکم نجس کردن حرم پیغمبر (صلی الله علیه و آله و سلم) و حرم امامان (علیهم السلام) چیست؟ (۲)

نجس کردن حرم امامان (علیهم السلام) و پیغمبر (صلی الله علیه و آله) مانند مساجد حرام می باشد.(مشهور)

نجس کردن حرم امامان (علیهم السلام) و پیغمبر (صلی الله علیه و آله) مانند مساجد اگر موجب هتک شود، حرام است. (آیت الله مکارم)

۱- -توضیح المسائل (محشی - امام خمینی)، ج ۱،ص: ۵۰۸ م۹۱۴

۲- . العروه الوثقی، ج ۱، فصل فی احکام النجاسه، م۲۰ و توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۹۱۴ و منهاج الصالحین خویی،وحید،تبریزی،سیستانی، کتاب الطهاره، م۴۴۲ و وسیله النجاه بهجت، م۵۳۷ و استفتاء کتبی خصوصی از آیت الله سیستانی . شایان ذکر است که مراد از حرم در این مسأله، روضه منوّره است یعنی محوطه ای که ضریح مقدّس و قبر مطهّر در آن قرار دارد و امّا حرمت نجس کردن یا وجوب تطهیر سایر رواقها یا صحن ها که مسجد نباشند در صورتی است که موجب بی احترامی و هتک باشد. (استفتاء کتبی خصوصی موجود در هیئت علمی از آیت... سیستانی)

تطهیر حرم امامان و پیغمبر

چنانچه نجس ماندن حرم بی احترامی باشد تطهیر آن واجب است و در غیر این صورت به احتیاط)واجب یا مستحب(تطهیر واجب است. (مراجع عظام تقلید(

نجس کردن حسینیّه

نجس کردن حسینیّه اشکال دارد یا نه و اگر نجس شد فوری باید تطهیر کرد یا نه؟(۱)

حسینیّه، حکم مسجد را ندارد ولی نجس کردن آن بطور عمد اگر بر خلاف مقرّرات وقف باشد جائز نیست.(آیت... گلپایگانی)

برخی از احکام نماز و مقدمات آن

نماز در زمین مردم

آیا نماز در زمین های وسیع دوراز روستا جایز است؟(۲)

در زمین بسیار وسیعی که از دِه دور و چراگاه حیوانات است اگر چه صاحبانش راضی نباشند نماز خواندن و نشستن و خوابیدن در آن اشکال ندارد (حضرت امام،آیات عظام فاضل لنکرانی، سیستانی، نوری)

در زمین بسیار وسیعی که از دِه دور و چراگاه حیوانات است نماز خواندن و نشستن و خوابیدن

۱- گلپایگانی، مجمع المسائل، ج ۱،ص: ۱۵۶

۲- توضیح المسائل (محشی - امام خمینی)، ج ۱،ص: م۸۷۹ العروه الوثقی (المحشی)، ج ۲،م۱۷ فصل فی مکان المصلّی

در آن اشکال ندارد ولی اگر صاحبان آنها راضی نباشند نماز خواندن جایز نیست.(آیات عظام بهجت، خوئی: در املاک صغیر و مجنون هم جایز نیست)

در زمین بسیار وسیعی که از دِه دور و چراگاه حیوانات است نماز خواندن و نشستن و خوابیدن در آن اشکال ندارد ولی اگر صاحبان آنها راضی نباشند به احتیاط واجب نماز خواندن جایز نیست (اراکی، گلپایگانی وصافی، مکارم)

چیزهایی که سجده بر آن صحیح است

سجده بر چه چیزهایی صحیح است ؟(۱)

باید بر زمین و چیزهای غیر خوراکی که از زمین می روید، مانند چوب و برگ درخت سجده کرد و سجده بر چیزهای خوراکی و پوشاکی صحیح نیست، سجده کردن بر سنگهای معدنی مانند سنگ مرمر و سنگهای سیاه اشکال ندارد.(مراجع عظام)

با فضیلت ترین چیزی که سجده بر آن صحیح است چیست؟(۲)

برای سجده بهتر از هر چیز ، تربت حضرت سید الشهداء (علیه السلام) می باشد، بعد از آن خاک، بعد از خاک سنگ و بعد از سنگ گیاه است.(مراجع عظام)

۱- همان، ص ۵۸۴ ، م ۱۰۷۶ . مقام معظم رهبری، رهنمای فتاوا، احکام سجده.

۲- توضیح المسائل (محشی - امام خمینی)، ج ۱، ص ۵۸۷ ، م ۱۰۸۳ .

مکروهات مکان نماز گذار

نماز خواندن در چه جاهایی مکروه است(۱)

نماز خواندن در چند جا مکروه است و از آن جمله است: حمام، زمین نمک زار، مقابل انسان، مقابل دری که باز است،، مقابل آتش و چراغ، در آشپزخانه و هر جا که کورهٔ آتش باشد، مقابل چاه و چاله ای که محل بول باشد، روبروی عکس و مجسمهٔ چیزی که روح دارد، مگر آن که روی آن پرده بکشند، در اطاقی که جنب در آن باشد، در جایی که عکس باشد اگر چه روبروی نماز گزار نباشد، مقابل قبر، روی قبر، بین دو قبر ، در قبرستان.(مراجع عظام)

آیا نماز در جاده وخیابان جایزاست ؟(۲)

در جاده و خیابان و کوچه اگر برای کسانی که عبور می کنند مزاحمت نباشد مکروه است و چنانچه مزاحمت باشد:

حرام ولی نماز باطل نیست (حضرت امام و آیات عظام خویی، تبریزی، سیستانی، مکارم، زنجانی به احتیاط مستحب)

هم حرام و هم نماز باطل است (آیات عظام اراکی ، گلپایگانی، فاضل، صافی)

۱- توضیح المسائل (محشی - امام خمینی)، ج ۱،ص: ۵۰۱ م۸۹۸

۲- توضیح المسائل (محشی - امام خمینی)، ج ۱،ص: ۵۰۱ م۸۹۸

حکم نماز خواندن بر سطح شیب دار

اگر محل سجده از جای زانو بلندتر یا پایین تر باشد نماز صحیح است ؟(۱)

جای پیشانی نمازگزارنباید از جای ایستادن او یا از جای زانوهای او بیش از چهار انگشت بسته، پست تر یا بلندتر باشد(به صورت فتوا یا احتیاط واجب). (مراجع عظام)

نماز جماعت

حکم حاضر نشدن در نماز جماعت را بیان کنید(۲)

حاضر نشدن به نماز جماعت از روی بی اعتنایی جایز نیست و سزاوار نیست که انسان بدون عذر نماز جماعت را ترک کند. (مراجع عظام)

آیا نماز فرادی در اول وقت بهتر است یا نماز جماعت با تاخیر بهتر است؟(۳)

مستحب است انسان صبر کند که نماز را به جماعت بخواند و نماز جماعت از نماز اول وقت که فرادی یعنی تنها خوانده شود بهتر است. و نیز نماز جماعتی را که مختصر بخوانند از نماز فرادی که آن را طول بدهند بهتر می باشد.(حضرت امام و آیات عظام فاضل، گلپایگانی، صافی، اراکی، تبریزی)

۱- توضیح المسائل (محشی - امام خمینی)، ج ۱،ص: ۴۹۷ م ذیل م۸۸۸ توضیح المسائل (وحید)،ص: ۲۰۸م۱۰۶۶

۲- توضیح المسائل (محشی - امام خمینی)، ج ۱،ص: ۷۶۸م ۱۴۰۱ توضیح المسائل وحید ۱۴۰۹

۳- توضیح المسائل (محشی - امام خمینی)، ج ۱،ص: ۷۶۸ م ۱۴۰۲ توضیح المسائل وحید ۱۴۰۲

مستحب است انسان صبر کند که نماز را به جماعت بخواند و نماز جماعت از نماز اول وقت که فرادی یعنی تنها خوانده شود ودر وقت فضیلت خوانده شود بهتر است. و نیز نماز جماعتی را که مختصر بخوانند از نماز فرادی که آن را طول بدهند بهتر می باشد (آیات عظام خویی، سیستان، وحید، زنجانی)

آیا به امام جماعتی که با تیمم یا وضوی جبیره یا لباس نجس نماز میخواند می شود اقتدا کرد؟(۱)

الف) اگر عذر امام جماعت، تیمم یا وضوی جبیره ای است:

می شود به او اقتدا کرد. (حضرت امام و آیات عظام فاضل، گلپایگانی، خوئی، سیستانی، تبریزی، زنجانی، نوری صافی، اراکی، بهجت)

ب) و اگرعذر او، لباس نجس است:

بنا بر احتیاط واجب نباید به او اقتدا کرد.(حضرت امام و آیات عظام فاضل، گلپایگانی، صافی، اراکی، بهجت)

می شود به او اقتدا کرد.(آیات عظام خوئی، سیستانی، تبریزی، زنجانی، نوری)

نماز مسافر

حد ترخص

مسافر هنگام ترک کردن وطن، چه مقدار از وطن که دور شود نمازش شکسته میشود؟(۲)

۱- -توضیح المسائل (محشی - امام خمینی)، ج ۱، م۱۴۵۷

۲- توضیح المسائل مراجع، نماز مسافر، شرط هشتم، قبل از مسئلهٔ۱۳۱۸.

به حدی دورشویم که نه صدای اذان شهر را در آنجا بشنویم و نه دیوارهای شهر را ببینیم (خفای اذان و جدران) (حضرت امام، آیات عظام فاضل، بهجت، صافی، نوری، گلپایگانی)؛

نه صدای اذان شهر را در آنجا بشنویم و نه مردم شهر، ما را ببینند (آیات عظام وحید، زنجانی، خویی، تبریزی) و نشانهٔ آن این است که ما اهل شهر را نبینیم (آیات عظام خویی، تبریزی)؛

در دو تعریف بالا، نشنیدن صدای اذان و ندیدن دیوار یا مردم، باید باهم باشد. درغیر این صورت، باید نمازمان را شکسته بخوانیم.

مردم شهر ما را نبینند. حتی آن ها که در خارج شهر و در حومهٔ شهر هستند، نتوانند ما را ببینند. نشانهٔ آن هم این است که ما اهل شهر را نبینیم (آیت... سیستانی)(۱)

بنابر احتیاط مستحب، هم اذان شهر را نشنویم و هم دیوار شهر را نبینیم. البته نشنیدن اذان شهر، برای تعیین حد ترخص کافی است (مقام معظم رهبری)(۲)

اگر یکی از این دو علامت حاصل شود کافی است، به شرط اینکه یقین به نبودن دیگری نداشته باشد و الا احتیاط جمع میان نماز شکسته و تمام است.(آیت الله مکارم)

۱- سیستانی، توضیح المسائل، شرط هشتم.

۲- خامنه ای، أجوبه الاستفتائات، سؤال۶۷۶.

اجازه همسر

حکم سفر زن بی اجازهٔ شوهر چیست؟

گناه است(۱) و زن باید:(۲)

نمازش را کامل بخواند (مشهور).

نمازش را کامل بخواند، اگر این سفر باعث نشوز(۳) باشد (آیت... خویی)؛

بنابر احتیاط واجب، نمازش را کامل بخواند (آیت... مکارم)؛

اجازه پدر و مادر

حکم سفر فرزند بی اجازهٔ والدین چیست؟(۴)

باعث نمی شود کامل خواندن نماز بر او واجب شود؛ اما:

اگر والدین او را از سفر نهی کرده باشند، باید نمازش را کامل بخواند (آیات عظام بهجت، نوری)؛

اگر والدین او را نهی کرده باشند و این سفر موجب آزار و اذیت ایشان باشد، باید نماز را کامل بخواند (آیات عظام مکارم، فاضل، گپایگانی، صافی)؛

حتی اگر او را از سفر نهی نکرده باشند، اما این سفر باعث اذیت و آزار)آیت الله سیستانی:

۱- اگر سفری بر زن واجب باشد، مانند سفر برای حج واجب، دراین صورت اجازهٔ شوهر شرط نیست.

۲- توضیح المسائل مراجع، ص۶۹۵، نماز مسافر، شرط پنجم.

۳- نشوز یعنی زن از اطاعت شوهر در مسائل زناشویی خارج شود و حق شوهر را دراین باره پایمال کند.

۴- توضیح المسائل مراجع، نماز مسافر، شرط پنجم و مسئلهٔ۱۲۹۵؛ العروه الوثقی، صلاه المسافر، الخامس من الشروط؛ سیستانی، حاشیه العروه الوثقی، ج۲، ص۵۱۵: (مع نهی الوالدین) بل مع تأذیهما بالخروج الناشئ من شفقتهما علیه (باعث اذیت ناشی از شفقت و مهربانی پدر و مادر به او باشد).

ناشی از شفقت پدر و مادر بر او(ایشان باشد، باید نمازش را کامل بخواند (حضرت امام، آیات عظام خویی، تبریزی، زنجانی، سیستانی).

کسی که شغلش سفر است مثل راننده اگر برای زیارت سفر کند نمازش تمام است یا شکسته ؟

نمازش را باید شکسته بخواند (مشهور)؛(۱)

بنابر احتیاط واجب، باید هم شکسته بخواند و هم کامل (آیت... زنجانی)؛

اگر مردم او را کسی بشناسند که زیاد به سفر می رود (کثیرالسفر)، باید نمازش را کامل بخواند (سیستانی، فاضل).(۲)

کثیرالسفر کسی است که زیاد به سفر می رود. این سفر، یا شغلی و تحصیلی است یا غیرشغلی. نظر مراجع در این باره چگونه است؟

کثیرالسفر با مسافر فرقی ندارد و در حکم مسافر است ونمازش شکسته است(حضرت امام)؛(۳)

سفر فقط باید شغلی باشد ولی اگر فردی از نظر تحصیل کثیر السفر باشد به احتیاط باید بین نماز شکسته و کامل جمع نماید. (مقام معظم رهبری)؛(۴)

هرکس به هر دلیلی بسیار به سفر برود، چه شغلی و تحصیلی و چه تفریحی و زیارتی، نمازش

۱- توضیح المسائل مراجع، مسئلهٔ۱۳۰۷؛ وحید، توضیح المسائل، مسئلهٔ۱۳۱۶.

۲- با توجه به معیار ایشان در کثیرالسفر؛ منهاج الصالحین، مسئلهٔ۹۱۲.

۳- امام، استفتائات، ج۱، ص۲۴۶، سؤال۳۷۶.

۴- اجوبه الاستفتائات، ص۱۲۹، سؤال۶۴۲و۶۵۲؛ جزوهٔ اختصاصی دفتر مقام معظم رهبری.

کامل است (آیات عظام سیستانی، فاضل)؛(۱)

در سفر شغلی و تحصیلی، نماز کامل است و در غیر آن، شکسته (آیت... صافی)؛(۲)

سفر چه شغلی باشد و چه غیرشغلی، نماز کثیرالسفر کامل است. این درصورتی است که مسافرت در همان مسیر باشد. در مسیرهای دیگر که ارتباطی به رفت وآمد مکرر او ندارد، نمازش شکسته است (آیت... بهجت)؛(۳)

چه سفر شغلی و چه تفریحی و چه کاری، نماز کثیرالسفر کامل است. این درصورتی است که هر سه، کار اصلی او محسوب شود (آیت... مکارم)؛(۴)

احکام نگاه وپوشش و ارتباط با نامحرم

پوشش در نماز

آیا نماز خواندن زنها بدون چادر صحیح است ؟ (۵)

خانم ها باید تمام بدن خود را حتی سر و موهایشان را در نماز بپوشانند ولی پوشاندن گردی صورت (به مقداری که در وضو شسته می شود) و دستها و پاها تا مچ (اگر نامحرم

۱- سیستانی، توضیح المسائل، مسئلۀ۱۲۹۴؛ فاضل، توضیح المسائل، چاپ ۱۳۸۵، مسئلۀ۱۳۲۵.
۲- صافی، توضیح المسائل، ص۲۶۵، مسئلۀ۱۳۲۵.
۳- بهجت، استفتائات، ج۲، سؤال۳۰۷۶.
۴- مکارم، پیک احکام، ش۱۶، سؤال۱۴.
۵- - نوری همدانی هزار و یک مسئله فقهی – ج ۱ – ص ۲۸ – س ۹۲ .بهجت استفتائات – ج ۲ – ص ۲۸ – س ۱۵۴۱ به ضمیمه مسئله ۶۶۲ رساله – ص ۱۳۳. تبریزی استفتائات جدید – ج ۱ – ص ۹۳ – س ۴۴۶. رساله مراجع، ج ۱، ص ۴۴۲ ، م ۷۸۹ . آیت الله مظاهری: رساله، ص ۱۲۶ ، م ۶۴۵ . آیت الله خامنه ای: تحریرالمسائل، ص ۱۲۸ ، م ۴۰۵ .

نیست) لازم نیست.(مراجع عظام تقلید) بنابر این تفاوتی بین چادر و غیر آن نیست.

نماز خواندن با دستکش و کفش چه حکمی دارد ؟(۱)

اگر کفش مانع رسیدن سر انگشت پا به زمین نشود اشکال ندارد. (آیات عظام بهجت و نوری، مکارم، صافی)

نماز خواندن با دستکش اشکال ندارد (آیات عظام بهجت، نوری، مکارم و صافی)

پوشیدن لباس جنس مخالف

پوشیدن لباس مختص مردان برای زنان و بالعکس چه حکمی دارد ؟(۲)

در صورتیکه زیّ خود قرار دهند، حرام است. (آیت الله بهجت (۳)، آیت الله مظاهری (۴)) در صورتی که زیّ خود قرار دهند، بنابر احتیاط واجب جایز نیست. (آیات عظام: سیستانی (۵)، وحید خراسانی (۶)، خویی (۷)، شبیری زنجانی (۸)) بنابراحتیاط واجب مطلقاً جایز نیست.(چه زی خود قرار بدهد یا ندهد). (آیات عظام: امام

۱- بهجت استفتائات – ج ۲ – ص ۴۹ – س ۱۶۲۵ .مکارم استفتائات جدید – ج۳ - ص ۶۹ – س ۱۸۹ .صافی جامع الاحکام – ج ۱ – ص ۷۸ – س ۲۵۹. استفتاءات (بهجت)، ج ۲،ص: ۴۹س۱۶۲۵.نوری همدانی هزار ویک مساله فقهی ج۱س ۹۰

۲- توضیح المسائل مراجع مساله ۸۴۶.

۳- رساله، ص ۱۴۱ ، م ۷۱۱ .

۴- رساله، ص ۱۱۱ ، م ۶۷۷ .

۵- رساله، ص ۱۷۵ ، م ۸۱۱ .

۶- رساله، ص ۱۵۵ ، م ۸۵۲ .

۷- رساله، ص ۱۱۷ ، م ۸۵۴ .

۸- رساله، ج ۱، ص ۲۳۷ ، م ۸۵۴ .

خمینی (۱)، فاضل لنکرانی (۲)، صافی گلپایگانی (۳)، نوری همدانی (۴)، مکارم شیرازی (۵))

مسأله پوشیدن لباس مخصوص زنان برای مرد و هم چنین پوشیدن لباس مخصوص مردان برای زن، حرام است، اگر چه حرام بودن تا موقعی که داخل در لباس شهرت نباشد، مورد تأمّل است. (آیت الله بهجت)

حکم پوشیدن لباس مختص مردان برای زنان و بالعکس در نماز چیست ؟ (۶)

نماز با آن صحیح است. (اکثر مراجع)

بعید نیست نماز با آن باطل باشد در صورتیکه ساترش فقط آن باشد. (آیت... خویی)

ستر عورت با آن بنابر احتیاط موجب بطلان نماز است. آیت الله وحید خراسانی (۷)

پوشش زنان در مقابل مردان نامحرم

زنها باید چه مقدار از بدن خود را در مقابل نامحرم بپوشانند؟ (۸)

برزنها لازم است تمام بدن (غیرازوجه وکفین) و موی سر خود را از نامحرم بپوشانند. (مراجع عظام)

۱- رساله مراجع، ج ۱، ص ۴۶۷، م ۸۴۶.

۲- رساله، ص ۱۶۳، م ۸۵۷.

۳- رساله، ص ۱۴۱، م ۸۵۴.

۴- رساله، ص ۱۱۸، م ۸۴۷.

۵- رساله، ص ۱۴۹، م ۷.

۶- رساله مراجع – ج ۱- ص ۴۶۷ – م ۸۴۶

۷- رساله، م۸۵۲

۸- رساله مراجع – ج ۲ – ص ۴۸۸ – م ۲۴۳۵

آیا پوشاندن زیر چانه از نامحرم بر زنها لازم است ؟(۱)

آری باید پوشانده شود. (مراجع عظام)

آیا پوشاندن روی پا بر زنها در مقابل نامحرم لازم است ؟(۲)

بله، بر آنها لازم است روی پای خود را بپوشانند. (همه مراجع (۳) به غیر از صافی گلپایگانی و مکارم شیرازی) بله، بنابر احتیاط پوشش روی پا لازم است. (آیت الله صافی گلپاگانی (۴)، آیت الله مکارم شیرازی)

پوشیدن لباسهایی که حجم بدن در آنها پیداست در مقابل مرد نامحرم چه حکمی دارد؟(۵)

۱- اجوبه الاستفتائات – ص ۸۹ – س ۴۳۹رساله مراجع – ج ۲ – ص ۴۸۵ – م ۲۴۳۳ (لازم به ذکر است که بعضی از مراجع به لزوم پوشش چانه تصریح نمودند و برخی دیگر آن مقدار که توسط مقنعه معمولا پوشیده می شود را واجب می دانند.

۲- عروه الوثقی – ج ۱ – کتاب الصلوه – فصل فی الستر و الساتر – الاول (... و یجب ستر المراه تمام بدنها مّمن عدا الزوج و المحارم ، الّا الوجه والکفین ...) با توجه به اینکه تمام بدن زن باید پوشانده شود به غیر از وجه کفین به دست می آید که پوشش روی پا لازم است. استفتائات – ج ۳ – ص ۲۵۱ – احکام حجاب – س .... اجوبه الاستفتائات – ص ۸۹ – با توجه به مفهوم – س ۴۳۸ جامع الاحکام – ج ۲ – ص ۱۶۴ – ۱۶۸۶ دربعضی کتب فتوادارندبه نقل ازنشریه پیام دینمسائل جدید از دیدگاه علماء و مراجع – ج۳- ص ۱۱۳

۳- عروه الوثقی، ج ۱، کتاب الصلوه، فصل فی الستر و الساتر، الاول (... و یجب ستر المراه تمام بدنها مّمن عدا الزوج و المحارم، الّالوجه والکفین...) با توجه به اینکه تمام بدن زن غیر از وجه و کفین در مقابل نامحرم باید پوشانده شود به دست می آید که پوشش روی پا لازم است. امام خمینی (ره): استفتائات، ج ۱، ص ۲۵۱ ، احکام حجاب، با استفاده از س ۱۷ ؛ مقام معظم رهبری(دام عزه): اجوبه الاستفتائات، ص ۸۹ ، با استفاده از مفهوم س ۴۱۸ .

۴- جامع الاحکام، ج ۲، ص ۱۶۴ ، س ۱۶۸۶ . ایشان در جلسه حضوری پاسخگویان در حرم مطهر در سال ۱۱۹۲ فرمودند: از باب مفسده به احتیاط واجب زن روی پای خود را از نامحرم دبپوشاند.

۵- مکارم، توضیح المسائل ص۴۰۲، م۲۰۹۰ ایشان در رابطه با جوراب و حجم پا فرمودند : در صورتیکه منشاء مفسده باشد اشکال دارد: استفتائات – ج ۲ – ص ۳۴۹ – س ۱۰۲۳ استفتائات – ج ۳ – ص ۲۵۵- س ۲۷ (نظر ایشان در رابطه با حجم پا با وجود ضخامت جوراب در این سوال بیان شده است.) - اجوبه الاستفتائات – ص ۳۰۴- س ۱۳۶۷ جامع المسائل – ج ۱ – ص ۴۵۱ – س ۱۷۰۹

پوشیدن لباسهای تنگ و چسبان اشکال دارد. (آیت... مکارم)

اگر پوشیدن لباس های تنگ و چسبان به نحوی باشد که جلب نظر و توجه اجنبی نماید و موجب مفسده شود، باید از نامحرم بپوشاند. (حضرت امام و آیت... نوری)

اگر پوشیدن آن به نحوی باشد که مهیّج باشد و مفسده به بار آوردباید از نامحرم بپوشاند.

(مقام معظم رهبری و آیات عظام بهجت و فاضل: وزینت محسوب شود)

احکام شنیدن و شنواندن صدا به نامحرم

صحبت کردن زن با مرد نامحرم چه حکمی دارد ؟(۱)

اگر بدون قصد لذت و ترس وقوع در گناه باشد اشکال ندارد .(آیات عظام مکارم فاضل ، سیستانی)

اگر مفسده ندارد اشکال ندارد. (حضرت امام و آیات عظام نوری همدانی وبهجت)

اگر در معرض تلذذ و ریبه شنوندگان نامحرم نباشد اشکال ندارد.(آیت... صافی)

۱- استفتائات جدید – ج ۱ – ص ۲۳۵ – س ۸۱۹ - جامع المسائل – ج ۱ – ص ۴۵۳ – س ۱۷۱۹ منهاج الصالحین – ج ۳ – ص ۱۵- م ۲۹ (یجوز لها اسماع صوتها للاجانب الا مع الخوف الوقوع فی الحرام) تذکر : نظر آیت الله خامنه ای پیدا نشد استفتائات – ج ۳ – نظر ، لمس - ... – ص ۲۷۱ – س ۵۲هزارو یک مسئله فقهی – ج ۲ – ص ۱۹۷ – س ۶۵۶س ۶۵۶استفتائات – ج ۴ – ص ۱۹۵ – س ۵۲۹۴ [۶۷]- جامع الاحکامل – ج ۲ – ص ۱۶۰ – س ۱۶۶۸

شوخی کردن زن با نامحرم چه حکمی دارد ؟(۱)

اگر با قصد لذت باشد جایز نیست. (آیت... فاضل)

چون غالباً موجب وقوع در فتنه است ترک شود. (آیت... بهجت)

حکم خندیدن زنها در حضور نامحرم با صدای بلند چیست ؟(۲)

اشکال دارد . (آیت... بهجت)

حکم دعا خواندن ، ذکر مصیبت و مداحی زنان با توجه به اینکه نامحرم صدای آنها را بشنود چیست ؟ (۳)

در صورتیکه موجب فساد و انحراف نشود اشکال ندارد . (آیت... نوری)

احتیاط در ترک آنست . (آیت... بهجت)

برای غیر شوهر به هر نوعی که معرض ریبه و التذاذ و تهییج شهوت باشد جائز نیست.(صافی)

اگر ترس مفسده باشد، باید از آن اجتناب شود. مقام معظم رهبری (۴)

اگر شنیدن صدای ایشان شنونده را در معرض ریبه و التذاذ (گناه) قرار ندهد، حرام نیست، ولی با اینکه خداوند متعال می فرماید: «فَسْئَلُوهُنَّ مِنْ وَرٰاءِ حِجابٍ » خوب است که مجالس زنانه خصوصا در رابطه با عزاداری و مداحی اهل البیت (علیهم السلام) طوری باشد که کاملا مراعات

۱- جامع المسائل – ج ۱ – ص ۴۵۴ – س ۱۷۲۱ استفتائات – ج ۴ – ص ۱۸۷ – س ۵۲۵۷
۲- استفتائات – ج ۳ – ص ۲۳۷ – س ۴۱۴۹ و استفتائات – ج ۴ – ص ۱۸۷ – س ۵۲۵۹
۳- استفتائات – ج ۴ – ص ۱۸۹ س ۵۲۶۶ و جامع الاحکام – ج ۲ – ص ۱۶۱ – س ۱۶۷۰و هزار یک مسئله فقهی – ج ۲ – ص ۲۰۲ – س ۶۶۷- جامع الاحکام – ج ۲ – ص ۱۶۳ –س ۱۶۸۱
۴- مقام معظم رهبری، أجوبه الاستفتائات، سؤال ۱۴۵۸.

عفت بشود.فاضل (۱)

حکم شنیدن صدای خنده زنان نامحرم چیست ؟(۲)

اگر همراه با لذت و ریبه نباشد و فتنه و مفسده خاصی نباشد، اشکال ندارد. (آیات عظام بهجت ، صافی و مکارم)

حکم صحبت کردن زن با مرد نامحرم چیست ؟ (۳)

الف) صحبت کردن مرد با زن نامحرم اگر تؤام با قصد لذت و شهوت نباشد مانعی ندارد. (آیت... فاضل)

گفتگو با نامحرم اگر موجب فساد نباشد اشکال ندارد (آیت...نوری)

حکم آمپول زدن ، نبض گرفتن و یا فشار خون و ... بوسیله نامحرم چیست ؟ (۴)

اگر بدون لمس و نگاه به غیر همجنس و مفسده دیگر فشار خون و مانند آن ممکن است به این شکل اشکالی ندارد و اگر نیاز به لمس یا نگاه نامحرم است بایـد به همجنس مراجعه شود ولی اگر رجوع به همجنس ممکن نباشد و درمان و معالجه ضرورت داشته باشد به اندازه

۱- آیت الله فاضل، جامع المسائل فارسی، ج ۱، ص ۵۸۴، سؤال ۲۱۸۳.

۲- استفتائات – ج ۴ – ص ۱۸۷ – س ۵۲۵۵ . جامع الأحکام (صافی)، ج ۲، س ۱۶۷۸ استفتائات جدید – ج۱ - ص ۲۳۳- س ۸۱۱

۳- جامع المسائل – ج ۱ – ص ۴۵۳- س ۱۷۱۹ هزارو یک مسئله – ج ۲ – ص ۱۹۷ – س ۶۵۶

۴- عروه الوثقی – ج ۲ –کتاب نکاح- النکاح و آدابه – ص ۷۶۰ – م ۳۵ مقام معظم رهبری : اجوبه الاستفتائات – ص ۲۸۷ – ص ۱۳۰۰ .استفتائات جدید – ج ۱ – ص ۲۳۲ – س ۸۰۳و ج ۲ – ص ۵۹۹ – س ۱۷۳۳ .هزار و یک مسئله فقهی – ج ۱ – ص ۲۸۲ – س ۹۶۶ .استفتائات – ج ۳ – ص ۱۸۲ – س ۳۹۶ . منهاج الصالحین – ج ۳ – کتاب النکاح - ص ۱۳ – م ۲۱

ضرورت جایز است (آیات عظام: فاضل لنکرانی (۱) ، نوری همدانی (۲)، بهجت (ره) (۳) ، مقام معظم رهبری (دام عزه) (۴) ، مکارم شیرازی (۵) ، سیستانی (۶))

در چه صورت برای زنها مراجعه به پزشک غیر مماثل جایز است ؟(۷)

در صورتی که مراجعه به پزشک زن حاذق و متخصص، غیر ممکن و یا خیلی سخت باشد.(مقام معظم رهبری (۸))

اگر پزشک حاذق مماثل نباشد و بیمار مضطر باشد رجوع به غیر مماثل حاذق اشکال ندارد. (آیات عظام: مکارم شیرازی

(۹) ، بهجت (۱۰)، سیستانی (۱۱)، نوری همدانی (۱۲))

۱- جامع المسائل، ج ۱، ص ۵۶۳ ، س ۲۳۸۴

۲- هزار و یک مسأله فقهی، ج ۱، ص ۲۷۴ ، س ۹۴۱ . (البته ایشان قید لزوم را ندارند)

۳- استفتائات، ج ۱، ص ۱۷۸ ، ص ۱۹۵۸

۴- اجوبه الاستفتائات، ص ۲۸۷ ، با استفاده از مفهوم سؤال ۱۱۳۳

۵- استفتائات جدید، ج ۱، ص ۵۱۴ ، س ۱۴۳۶

۶- منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۲ ، م ۱۶ . (با استفاده از قاعده اولویت زیرادر این مسأله حکم جواز لمس اجنبیه از روی لباس در حالت عادی بیان شده است پس لمس در حالت بیماری و درمان به طریق اولی از روی لباس جایز است)

۷- اجوبه الاستفتائات – ص ۲۸۸ – س ۱۳۰۳ استفتائات – ج ۳ – ص ۱۸۱ – س ۳۹۶۴- رساله – ص ۴۰۲ – م ۲۰۸۸ و ۲۰۸۹ – جامع المسائل – ج ۱ – ص ۵۵۷ – س ۲۰۷۹ -هزار و یک مسئله فقهی– ج ۱ – ص ۲۷۱ – س ۹۳۳

۸- اجوبه الاستفتائات، ص ۲۸۸ ، س ۱۱۳ .

۹- احکام پزشکی، ص ۲۱۹ ، س ۵۸۸ . آیت الله مکارم شیرازی: در صورتی که تفاوت آگاهی آن دو در حدّی باشد که بیم آن برود پزشک زن موفق به معالجه نشود و بیماری ادامه یابد یا تشدید شود و یا بهبودی به تأخیر افتد.

۱۰- استفتائات، ج ۱، ص ۱۸۱ ، س ۱۹۶۴ .

۱۱- منهاج الصالحین، ج ۱، کتاب النکاح، النکاح و آدابه، ص ۱۱ ، م ۲۱ . آیت الله سیستانی: در صورتی که بیمار مضطر باشد و پزشک غیر مماثل آگاهتر به درمان او باشد و درمان را بهتر انجام دهد.

۱۲- هزار و یک مسأله فقهی، ج ۱،ص ۲۷۱ ، س ۹۱۱ . آیت الله نوری همدانی: در صورتی که رجوع به غیر مماثل مستلزم ارتکاب حرام باشد فقط در مورد ضرورت جایز است.

در صورتی که بیماری و مرض خطری باشد رجوع به غیر مماثل حاذق اشکال ندارد. (آیت الله فاضل لنکرانی (۱))

لمس بدن بیمار (بدون اضطرار) از روی لباس چه حکمی دارد ؟ (۲)

معاینه بیمار با پوشش مانعی ندارد. البته در صورتی که لازم باشد و حرام دیگری تحقق پیدا نکند جایز است.

آیات عظام: فاضل لنکرانی (۳) ، نوری همدانی (۴)، بهجت (ره) (۵)، مقام معظم رهبری (دام عزه) (۶)، مکارم شیرازی (۷)، سیستانی(۸)

حکم نگاه زن به وجه و کفین مرد نامحرم چیست ؟(۹)

با قصد لذت حرام است اما بدون قصد لذت جایز است . (مراجع عظام)

حکم نگاه به مواضعی که مردان معمولاً می پوشانند (مانند: سینه ساق پا بازو و...)چیست؟ (۱۰)

حتی بدون قصد لذت حرام است . (حضرت امام

۱- جامع المسائل، ج ۱، ص ۵۶۱ ، با استفاده از پاسخ س ۲۳۹۳ .

۲- جامع المسائل – ج ۱ – ص ۵۶۰ – س ۲۰۸۴

۳- جامع المسائل، ج ۱، ص ۵۶۳ ، س ۲۳۸۴

۴- هزار و یک مسأله فقهی، ج ۱، ص ۲۷۴ ، س ۹۴۱ . (البته ایشان قید لزوم را ندارند)

۵- استفتائات، ج ۱، ص ۱۷۸ ، ص ۱۹۵۸

۶- اجوبه الاستفتائات، ص ۲۸۷ ، با استفاده از مفهوم سؤال ۱۱۳۳

۷- استفتائات جدید، ج ۱، ص ۵۱۴ ، س ۱۴۳۶

۸- منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۲ ، م ۱۶ .

۹- رساله مراجع – ج ۲ – ص ۴۸۵ – م ۲۴۳۳

۱۰- استفتائات – ج ۴ – ص ۱۶۵ – س ۵۱۵۹ رساله – ج ۲ – ص ۲۰۷ – م ۲۴۴۲ رساله – ص ۳۹۱ – م ۲۳۹۲ منهاج الصالحین – ج ۳ – ص ۲۹۵ – م رساله مراجع – همان جامع الاحکام – ج ۲- ص ۱۷۲ – س ۱۷۱۲ رساله – ص ۴۷۱ – م ۲۴۹۷جزوه پوشش و نگاه – واحد پاسخ به سؤالات شرعی جامعه الزهرا (س) – ص ۵۲ .رساله – ص ۳۶۴ – م ۲۰۳۶۱۲۳۲

و مقام معظم رهبری و آیات عظام فاضل، نوری، مکارم، صافی، وحید)

بدون قصد لذت یا با قصد لذت بنابر احتیاط واجب حرام است. (آیات عظام بهجت، زنجانی، سیستانی، خوئی)

حکم نگاه به مواضعی که معمولاً مردان نمی پوشانند مانند سروگردن و ... چیست؟ (۱)

بدون قصد لذّت اشکال ندارد. (آیات عظام بهجت،خویی ،مکارم ، سیستانی رهبری ، صافی گلپایگانی، زنجانی ، وحید)

بدون قصد لذت هم جایز نیست، زیرا زنها نباید به مواضعی غیر از وجه و کفین مردان نگاه کنند. (حضرت امام و آیات عظام فاضل ، نوری)

استفاده از زیورآلات طلا مانند زنجیر، انگشتر، حلقه و ساعت مچی برای مردان در حال نماز چه حکمی دارد ؟(۲)

اگر عمداً با زیورآلات طلا نماز بخواند، نمازش باطل است. (مراجع عظام)

احتیاط واجب دارد.)مقام معظم رهبری و آیت الله بهجت(

اگر از روی فراموشی با آن‌ها نماز بخواند، نظر

۱- رساله مراجع – ج ۲ – ص ۴۸۵ – م ۲۴۳۳ رساله – ص ۳۶۳ – م ۲۴۲۹ منهاج الصاحین – ج ۳ – ص ۲۹۵ – م ۱۲۳۲رساله – ص ۴۰۱ – م ۲۰۸۰رساله – ص ۳۹۱- م ۲۳۹۲ (البته بدون قصد لذت و خوف وقوع در حرام اشکال ندارد)جزوه پوشش ، نگاه و زینت – همان جامع الاحکام – ج ۲ – ص ۱۷۲ – س ۱۷۱۱ (مواضعی که متدینین نمی پوشانند اشکال ندارد.)- رساله –ج ۲ – ص ۲۰۷ – استفاده از مفهوم مسئله ۲۴۴۲ رساله – ص ۴۷۱ – م

۲- رساله مراجع –ج ۱ – م ۸۳۲. (آیه الله خامنه‌ای : اجوبه الاستفتائات – ص ۹۰ – س ۴۴۲) رساله مراجع – ج ۱ – م ۸۳۳رساله – ص ۱۵۸ – م ۸۴۱ رساله – ج ۱ – ص ۲۰۵ – م ۸۴۱رساله مراجع – ج۱ – م استفتائات – ج ۲ – ص ۴۵ – م ۱۶۰۵

مراجع عظام متفاوت است:

نمازش صحیح است . (مشهور مراجع)

بنابر احتیاط واجب نماز را دوباره بخواند . (آیت... فاضل)

نماز را باید دوباره بخواند. (آیت... زنجانی)

اگر از روی جهل وندانستن مسئله با زیورآلات طلا نماز بخواند، نمازش صحیح است (مشهور مراجع)

احتیاط مستحب آن است که نماز را دوباره بخواند. (آیت... زنجانی)

پوشیدن لباس طلاباف و زینت کردن به طلا برای مردان حرام است و باطل شدن نماز به طور مطلق در همه موارد محل تامل است و احتیاط در باطل بودن نماز است. (۱)

نافلهٔ های یومیه

آیا در سفر میشود نافله ها را بجا آورد؟(۲)

نافلهٔ ظهر و عصر را در سفر نباید خواند ولی نافلهٔ عشا را به نیّت این که شاید مطلوب خداوند باشد می تواند به جا آورد (مشهور مراجع)

وقت نماز شب را برای مسافر وغیر مسافر بیان کنید:(۳)

وقت نافلهٔ شب از نصف شب است تا اذان صبح و بهتر است نزدیک اذان صبح خوانده شود .(مراجع)

۱- رساله م۷۰۱

۲- توضیح المسائل (محشی - امام خمینی)، ج ۱،ص: ۴۲۷ م ۷۶۷

۳- توضیح المسائل (محشی - امام خمینی)، ج ۱ م۷۷۳ و۷۷۴

مسافر و کسی که برای او سخت است که نافلهٔ شب را بعد از نصف شب بخواند می تواند آن را در اول شب و قبل از نیمهٔ شب بجا آورد.(مراجع)

وقت نافلهٔ شب بنا بر مشهور نصف شب است و این گرچه أحوط و بهتر است ولی بعید نیست از اول شب باشد؛ و تا اذان صبح وقتش ادامه دارد و بهتر آن است نزدیک اذان صبح خوانده شود. (آیت... سیستانی)

آیا نماز مستحبی را می شود در حال راه رفتن و سواری خواند؟(۱)

نماز مستحبی را می شود در حال راه رفتن و سواری خواند و اگر انسان در این دو حال، نماز مستحبی بخواند لازم نیست رو به قبله باشد. (مراجع)

نذر وعهد

صیغه نذر

آیا در منعقد شدن نذر شرط است صیغه خوانده شود یا تصمیم ونیت قلبی کفایت میکند؟(۲)

در نذر باید صیغه خوانده شود و لازم نیست آن را به عربی بخوانند؛ پس اگر بگوید چنانچه مریض من خوب شود، برای خدا بر من است که ده تومان به فقیر بدهم، نذر او صحیح است (حضرت امام و آیات عظام فاضل، گلپایگانی،

۱- توضیح المسائل (محشی - امام خمینی)، ج ۱ م۷۸۱

۲- توضیح المسائل (محشی - امام خمینی)، ج ۲ م۲۶۴۱

خوئی، سیستانی، تبریزی، زنجانی، نوری، صافی، اراکی، بهجت)

صیغه نذر چیست و چگونه خوانده می شود؟(۱)

صیغه نذر عبارت است از: (لله علیّ یعنی برای خدا بر من است) به هر زبانی که باشد.(۲)(مشهور مراجع)

تغییر نذر

اگرکسی نذر کند به زیارت امام حسین (علیه السلام) برود، آیا میتواند عوض آن کار دیگری انجام دهد مثلا به زیارت امام رضا (علیه السلام)برود؟

اگر نذر کند که به زیارت یکی از امامان (علیهم السلام) مثلًا به زیارت حضرت ابا عبد الله (علیه السلام) مشرف شود، چنانچه به زیارت امام دیگر برود کافی نیست و اگر بواسطهٔ عذری نتواند آن امام (علیه السلام) را زیارت کند چیزی بر او واجب نیست.(مراجع عظام)(۳)

آیا میتوان عمل به نذر را تغییر داد؟(۴)

اگر نذر کند عملی را انجام دهد، باید همان طور که نذر کرده بجا آورد پس اگر نذر کند که روز اوّل ماه صدقه بدهد، یا روزه بگیرد، (یا نماز اوّل ماه بخواند) چنانچه قبل از آن روز یا بعد از آن بجا آورد کفایت نمی کند. و نیز اگر

۱- توضیح المسائل (محشی - امام خمینی)، ج ۲ ، م ۲۶۴۱

۲- .شایان ذکر است آیت الله مکارم می فرمایند چنانچه بگوید نذر می کنم برای خدا بازهم نذر شرعی منعقد می شود.رساله جدید مکارم مساله۲۲۷۴

۳- توضیح المسائل (محشی - امام خمینی)، ج ۲،ص: ۶۱۸م ۴۶۶۰

۴- -توضیح المسائل (محشی - امام خمینی)، ج ۲، م۲۶۵۱

نـذر کنـد که وقتی مریض او خوب شـد صـدقه بدهـد، چنانچه پیش از آن که خوب شود صـدقه را بدهد کافی نیست.(مراجع عظام)

صیغه و حکم عهد

آیا عهد هم حکم نذر را دارد؟(۱)

هر گاه با خـدا عهـد کنـد که اگر به حاجت شـرعی خود برسد کار خیری را انجام دهد، بعد از آن که حاجتش بر آورده شـد بایـد آن کار را انجام دهـد و نیز اگر بـدون آن که حاجتی داشـته باشد، عهد کند که عمل خیری را انجام دهد، آن عمل بر او واجب می شود و در عهد هم مثل نذر باید صیغه خوانده شود مثلًا بگوید با خدا عهد کردم چنین کنم.(مراجع عظام)

احکام نجاسات

اشاره

آیا استفراغ نجس است؟آیا تفاوتی بین استفراغ بزرگ سالان و اطفال هست؟(۲)

استفراغ همه انسان ها(۳)و همه حیوانات پاک است مگر اسـتفراغ سگ و خوک و کافرغیر کتابی(۴) که استفراغ این سه دسته نجس است.(مراجع عظام تقلید)

۱- توضیح المسائل (محشی - امام خمینی)، ج ۲،ص: ۶۲۱م ۲۶۶۷

۲- توضیـح المسائـل مراجع ، ج۱ ، اطلاـق م ۸۳ و توضیـح المسائل وحیـد، اطلاق م۸۴ و اجوبه الاسـتفتاءات رهبری(فارسی)، س۲۹۷

۳- (چه طفل شیر خوار، چه طفلی که هم شیر می خورد و هم غذا وچه انسان بالغ)

۴- شایـان ذکر است که نسبت به کفّار کتابی اختلاف است مراجعی که کفار کتابی را نجس می داننـد اسـتفراغ آن ها را هم نجس می دانند و مراجعی که آن ها را پاک می دانند اسـتفراغ آن ها را هم پاک می دانند.(رجوع شود به بحث کافر از همین جزوه)

حکم ادرار و مدفوع از لحاظ طهارت و نجاست در موارد زیر چیست؟(۱)

ادرار و مدفوع انسان و هر حیوان حرام گوشتی که خون جهنده دارد مثل گربه و خرگوش و نجس است. (مراجع عظام تقلید) در پرندگان حرام گوشت مثل کلاغ و عقاب اختلاف نظر است و بنابر نظر حضرت امام نجس است. (۲)

آیا بخار نجاست نجس کننده است؟(۳)

بخار نجس کننده نیست. (مراجع عظام تقلید)

آیا پوستهای مختصر لب و جاهای دیگر بدن در صورت کنده شدن پاک هستند؟(۴)

پوست نازکی که خود به خود از دستها، لبها، پاها و سایر قسمت های بدن جدا می شود، محکوم به طهارت است.(مقام معظم رهبری)

پوستهای مختصر لب و جاهای دیگر بدن

۱- العروه الوثقی، ج ۱، فصل فی النجاسات، مورد الاول و الثانی و توضیح المسائل مراجع ، ج۱ ، م۸۴ و م۸۵و أجوبه الاستفتائات رهبری(فارسی)، جواب سوالات ۲۷۹،۲۸۰ و توضیح المسائل وحید، م۸۵و م ۸۶

۲- شایان ذکر است آیات عظام رهبری، گلپایگانی ، اراکی، خوئی، تبریزی، سیستانی، صافی، فاضل، مکارم، وحید فضلهٔ پرندگان را مطلقا پاک می دانند اگرچه که پرنده حرام گوشت باشد ولی آیات عظام مرحوم امام، بهجت، نوری می فرمایند: فضله پرندگان حرام گوشت نیز نجس است.

۳- العروه الوثقی، ج ۱، فصل فی المیاه ، م ۴ و فصل فی المطهرات ، بخش الخامس ، مسائل ۷،۳ و مجمع المسائل گلبایگانی، ج ۱، س ۳۵ و المسائل المنتخبه تبریزی، الرابع من المطهرات: الاستحاله و استفتاءات بهجت، ج ۱، س۲۸۹ و س ۳۰۰ و منهاج الصالحین خویی،تبریزی،وحید،کتاب الطهاره، م ۴۸۸

۴- العروه الوثقی، ج ۱،فصل فی النجاسات، الرابع من النجاسات، م۱ و توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۹۱ واجوبه الاستفتاءات رهبری(فارسی)،س۲۷۲ و توضیح المسائل وحید، م۹۲ و مجمع المسائل گلبایگانی، ج ۱، س۹۷ و استفتاءات جدید تبریزی، ج ۱، س ۱۱۸ و استفتاءات بهجت، ج ۱، س۳۰۶ و استفتاء کتبی خصوصی از آیت الله سیستانی

که موقع افتادنشان رسیده، اگر چه آنها را بکنند پاک است، ولی بنا بر احتیاط واجب باید از پوستی که موقع افتادنش نرسیده و آن را کنده اند اجتناب نمایند.(حضرت امام و آیت... زنجانی)

پوستهای مختصر لب و جاهای دیگر بدن که موقع افتادنشان رسیده، اگر چه آنها را بکنند پاک است.(آیت... فاضل)

پوستهای مختصر لب و جاهای دیگر بدن که از بدن جدا می شود، پاک است.(آیات عظام اراکی، نوری)

اگر پوستهای مختصر لب و جاهای دیگر بدن را بکنند پاک است.(آیات عظام خوئی، تبریزی،وحید)

اجزاء صِغار و کوچک بدن که روح ندارند و به آسانی جدا می شوند، پاک هستند و اگر حیات داشته باشند، بنابر فتوی نجس هستند و اگر مشکوک باشند که روح دارند یا خیر محکوم به پاکی و طهارت هستند و استصحاب حیات عنوانِ میته (مردار) را اثبات نمی کند.(آیت... سیستانی)

پوستهایی که از لب و سر و جاهای دیگر بدن انسان جدا می شود پاک است، امّا اگر آن را با فشار جدا کنند احتیاط واجب اجتناب است.(آیت... مکارم)

پوستهایی که از لب و سر و جاهای دیگر بدن انسان جدا می شود اگر عرفاً پوست کنده شده بر آن صادق است بنابر احتیاط واجب، نجس است.(آیت... بهجت)

در صورتی که احساس درد شود احتیاط، اجتناب است.(آیت... گلپایگانی)

خون

حکم خون در موارد زیر چیست؟(۱)

خون انسان و هر حیوانی که خون جهنده دارد، یعنی حیوانی که اگر رگ آن را ببرند خون از آن جستن می کند، نجس است. (مراجع عظام تقلید)

خون داخل تخم مرغ چه حکمی دارد؟(۲)

الف)ازجهت پاکی و نجاست:

محکوم به طهارت است. (آیات عظام مرحوم امام، رهبری، فاضل ، سیستانی)

بنا بر احتیاط واجب از تخم مرغی که ذرّه ای خون در آن است، باید اجتناب کرد.(آیات عظام خوئی، گلپایگانی، اراکی، تبریزی، بهجت، صافی، زنجانی، نوری، مکارم)

ب)ازجهت خوردن:

خوردن آن حرام است.(مقام معظم رهبری و آیت... فاضل)

به احتیاط واجب باید از خوردن آن اجتناب کرد و اگر خون را با زردهٔ تخم مرغ به هم بزنند که از بین برود، خوردن زرده هم مانعی ندارد. (آیات عظام مرحوم امام، سیستانی)

بنا بر احتیاط واجب از تخم مرغی که ذرّه ای خون در آن است، باید اجتناب کرد ولی اگر خون در زرده باشد تا پوست نازک روی آن پاره

۱- العروه الوثقی، ج ۱،فصل فی النجاسات ، الخامس من النجاسات و أجوبه الاستفتاءات رهبری(فارسی)، اطلاق جواب س۲۶۶ و توضیح المسائل مراجع ، ج۱ ، م ۹۶ و توضیح المسائل وحید ، م ۹۷

۲- توضیح المسائل مراجع ، ج۱ ، م ۹۸ و توضیح المسائل وحید، م ۹۹ و اجوبه الاستفتائات رهبری، س ۲۶۹ و جامع المسائل فارسی - فاضل، ج ۱، س۷۱ و توضیح المسائل جدید مکارم، م۱۰۴

نشده، سفیده پاک است.(آیات عظام خوئی، گلپایگانی، اراکی، تبریزی، بهجت، صافی، زنجانی، نوری)

خوردن آن حرام است اما کافی است خون موجود در تخم مرغ را بردارند و دور بریزند، و بقیه پاک و حلال است اما اگر عمداً به هم بزنند تا مستهلک شود خوردن آن اشکال دارد.(آیت الله مکارم)

خونی که از لای دندانها می آید، چنانچه با آب دهان مخلوط شود واز بین برود،آیا پاک است؟(۱)

پاک است و اجتناب از آب دهان نیز لازم نیست.(آیات عظام مرحوم امام، رهبری، اراکی، فاضل، خویی، تبریزی، سیستانی، صافی، وحید)

پاک است و فرو بردن آب دهان نیز اشکال ندارد ولی عمداً این کار را نکند.(آیت... مکارم)

پاک است ولی فرو بردن آب دهان اشکال دارد.(آیات عظام نوری و زنجانی)

خونی که به واسطهٔ کوبیده شدن، زیر ناخن یا زیر پوست می میرد، چه حکمی دارد؟(۲)

الف)عرفاً به آن خون نمی گویند، پاک است.(مراجع عظام تقلید)

ب)عرفاً به آن خون می گویند، در صورتی که ناخن یا پوست سوراخ شود به طوری که خون جزء ظاهر بدن حساب شود نجس است و جهت وضو یا غسل:

۱- العروه الوثقی، ج ۱، فصل فی النجاسات ، الخامس من النجاسات ، م ۱۳ و توضیح المسائل مراجع ج۱ ، م ۱۰۰ و توضیح المسائل وحید م ۱۰۱ و اجوبه الاستفتاءات رهبری(فارسی)، اقتباس از س۲۸۶

۲- توضیح المسائل مراجع ، ج۱ ، م ۱۰۱ و توضیح المسائل وحید ، م ۱۰۲

۱. بیرون آوردن خون و تطهیر محلّ مشقت ندارد:

باید برای وضو و غسل خون را بیرون آورند .(مراجع عظام تقلید)

۲. بیرون آوردن خون و تطهیر محلّ مشقت زیاد دارد:

باید اطراف آن را به طوری که نجاست زیاد نشود، بشویند و پارچه یا چیزی مثل پارچه، بر آن بگذارند و روی پارچه دست تر بکشند. (آیات عظام مرحوم امام، اراکی، بهجت، فاضل)

باید برای وضو و غسل اطراف آن را شست و پارچه ای روی آن بگذارد و روی پارچه دست تر بکشد و احتیاطاً تیمم هم بکند.(آیات عظام گلپایگانی، صافی،مکارم)

باید تیمم نماید و بنا بر احتیاط لازم وضو هم بگیرد به طوری که وقت وضو گرفتن، آب وضو نجس نشود .(آیت الله تبریزی)

باید تیمم نماید.(آیات عظام خویی،وحید،سیستانی)

جوش های غدّه مانندی که در جاهای مختلف بدن هست، که گاهی از آن ها مایع قرمزرنگ خارج می شود که مرتّب غدّه هایش می ترکد و حوله و صورت را آلوده می کند و موجب عسر و حرج است، آیا حکم خون را دارد؟(۱)

تشخیص این که خون هست یا نه با خود مکلف است و با علم به خون بودن، از حیث

۱- توضیح المسائل مراجع ، ج۱ ، م ۱۲۱ و توضیح المسائل وحید ، م ۱۲۲ و استفتاءات (بهجت)، ج ۱، س۳۱۹

نجاست، اجتناب لازم است ولی اگر شک در خون بودن آن داشته باشد پاک است.

برخورد نجاست به آب قلیل

آیا آب قلیلی که هنگام تطهیر مخرج ادرار و مدفوع، از محلّ جدا می شود، پاک است؟(۱)

چنانچه همه موارد زیر موجود باشد آب های ترشح شده پاک است(۲). (مراجع عظام تقلید)

اول: آب های ترشح شده بو یا رنگ یا مزهٔ نجاست نگرفته باشند.

دوم: ذرّه های غائط در آب های ترشح شده موجود نباشد.

سوم: نجاست دیگری مثل خون، با بول یا غائط بیرون نیامده باشد.

چهارم: نجاستی از خارج به ادرار یا مدفوع نرسیده باشد.

پنجم: بیشتر از مقدار معمول، نجاست به اطراف مخرج نرسیده باشد.

۱- العروه الوثقی، ج ۱،فصل فی الماء المستعمل فی رفع الحدث الاکبر و الاصغر، م۲ و م۱۰ و م۸ و توضیح المسائل مراجع ، ج۱ ، م۲۷ و توضیح المسائل وحید، م۲۸

۲- .شایان ذکر است که آیات عظام سیستانی و وحید و مکارم می فرمایند: غساله استنجاء حکم سائر غساله ها را دارد اما اگر موارد پنجگانه بالا موجود باشد اجتناب از آن غساله لازم نیست و جایی را نجس نمی کند.(منهاج الصالحین وحید و سیستانی، کتاب الطهاره، م۶۴)

احکام تخلی

حکم بول کردن در آب یا در زمین سخت و سوراخ جانوران و یا ایستاده بودن در هنگام بول چیست؟(۱)

همه این موارد مکروه است.(مراجع عظام تقلید)

آیا انسان می تواند در حال اختیار رو به قبله یا پشت به قبله(۲) ادرار و یا مدفوع کند؟(۳)

درهنگام ادرار شکم و سینه و زانو و حتی عورت رو به قبله یا پشت به قبله است، جایز نیست.(آیات عظام مرحوم امام، خویی، تبریزی، فاضل، اراکی، گلپایگانی، بهجت، شبیری زنجانی، صافی، مکارم، وحید، نوری)

بنابر احتیاط واجب جایز نیست.(آیت... سیستانی)

ادرار و مدفوع کردن در باغ مردم یا ملک دیگران مثل مسافرخانه ها و هتل ها و پاساژها و اماکن تجاری دیگر و رستوران های بین راهی و مانند اینها برای کسانی که ساکن آن جاها نیستند،چه حکمی دارد؟(۴)

چنانچه اجازهٔ تخلّی نداده اند حرام است مگر آن که معمولاً کسانی هم که ساکن آنجا

۱- توضیح المسائل مراجع ، ج۱ ، م۸۰ و توضیح المسائل وحید، ج۱ ، م۸۱

۲- مراد از قبله در این جا جهتی است که در حال علم و اختیار باید نماز به آن طرف خوانده شود.

۳- العروه الوثقی، ج ۱، فصل فی احکام التخلی، م۱۴ و توضیح المسائل مراجع ، ج۱ ، م۶۰ و م۵۹ و توضیح المسائل وحید، ج۱ ، م۵۹ و م۶۰ و جامع المسائل بهجت، ج ۱، بخش حرمت استقبال در حال تخلی

۴- العروه الوثقی، ج ۱، فصل فی احکام التخلی، م۲۲ و توضیح المسائل مراجع ، ج۱ ، م۶۴ و اقتباس از م۲۷۰ و توضیح المسائل وحید، م۶۴ و اقتباس از م۲۷۶

نیستند(۱)در این اماکن تخلی می کنند و کسی منع نمی کند به نحوی که انسان اطمینان بر عمومی بودن آن مکان پیدا می کند.(مراجع عظام تقلید)

مطهرات

تطهیر لباس

تطهیر لباسی که به غیر بول نجس شده چگونه است ؟

بعد از ازاله نجاست با یک مرتبه شستن پاک می شود چه با آب کر و چه با آب قلیل.(مراجع عظام تقلید)

تطهیر لباسی که به بول نجس شده چگونه است ؟

چنانچه با آب قلیل تطهیر شود دو مرتبه باید شسته شوند اما اگر با آب کر تطهیر شود:

یک مرتبه کافی است.(حضرت امام، مقام معظم رهبری، آیات عظام اراکی، گلپایگانی، صافی، وحید، مکارم)

دو مرتبه باید شسته شوند.(آیات عظام خویی،تبریزی)

بنابر احتیاط واجب دو مرتبه باید شسته شوند.(آیات عظام سیستانی،زنجانی)

۱- .شایان ذکر است که آیت الله مکارم می فرمایند مجرد رفت و آمد مردم برای تخلی موجب جواز نمی شود بلکه باید افراد متدین برای تخلی رفت و آمد کنند.

اشیائی که آب در آن ها جمع می شود مانند پارچه و لباس آیا هنگام تطهیر فشار لازم دارند؟(۱)

چنانچه با آب قلیل تطهیر شوند بعد از هر مرتبه شستن فشار لازم است تا آب باقیمانده داخل لباس خارج شود. (مراجع)

اما اگر با آب کر تطهیر شوند، فشار لازم است.(آیات عظام خوئی، تبریزی، مکارم، وحید)

به احتیاط واجب فشار لازم است. (حضرت امام و مقام معظم رهبری)

فشار لازم نیست. (آیات عظام اراکی، صافی، سیستانی، گلپایگانی، بهجت)

تطهیر بدن غیر از مخرج ادرار و مدفوع

اگر قسمتی از بدن به چیزی غیر از ادرار نجس شود، مثلا خونی شود، چگونه تطهیرمی شود؟(۲)

بعد از ازاله نجاست با یک مرتبه شستن پاک می شود چه با آب کر و چه با آب قلیل.(مراجع عظام تقلید)

بدن که با ادرار نجس شده، با آب کر و جاری چگونه تطهیر می شود؟

یک مرتبه کافی است. (مشهور)(۳)

بنابر احتیاط واجب دومرتبه با آب کر و یک مرتبه در جاری شسته شود. (آیت... سیستانی)(۴)

۱- توضیح المسائل مراجع، ج۱، مسائل ۱۵۹،۱۶۰ و توضیح المسائل وحید، مسائل ۱۶۰

۲- توضیح المسائل مراجع، ج۱، مسائل ۱۶۲ و توضیح المسائل وحید، مسائل۱۶۳

۳- رساله مراجع م ۱۵۹

۴- توضیحالمسائل م۱۵۳

بدن که با ادرار نجس شده، با آب قلیل چگونه تطهیر می شود؟

دو مرتبه باید شسته شود. (اجماع)(۱)

تطهیر مخرج ادرار و مدفوع

آیا مخرج ادرار و مدفوع با دستمال و پارچه و سنگ و مانند اینها پاک می شود؟

الف) مخرج ادرار، فقط با آب پاک می شود.(مراجع عظام تقلید)

ب) مخرج مدفوع، با غیر آب نیز با وجود شرائطی پاک می شود مگر در سه صورت که فقط با آب پاک می شود:

اول: آن که با مدفوع، نجاست دیگری مثل خون بیرون آمده باشد.

دوم: آن که نجاستی از خارج به مخرج رسیده باشد.

سوم: آن که اطراف مخرج بیشتر از مقدار معمول آلوده شده باشد.(مراجع عظام تقلید)

چنانچه مخرج مدفوع را با سنگ و کلوخ و مانند اینها (با وجود داشتن همه شرائط) تطهیر کنند آن ذره هایی که فقط با آب بر طرف می شود و بعد از تطهیر با کلوخ و مانند آن در محل باقی می مانند، آیا فقط برای نماز بخشیده شده اند یا آن که نجس کننده نیز نمی باشند؟(۲)

۱- همان م ۱۶۰

۲- العروه الوثقی، ج ۱، فصل فی الاستنجاء، م۱ و توضیح المسائل مراجع ، ج۱ ، م ۶۸ و مفهوم مسأله ۶۹ و توضیح المسائل وحید، م۶۹ و مفهوم مسأله ۷۰ و استفتاءات بهجت، ج ۱، س۳۹۸

پاک شـدن مخرج محلّ تأمّل است ولی نماز خوانـدن مانعی ندارد و چنانچه چیزی هم به آن برسد نجس نمی شود و ذرّه های کوچک و لزوجت محل، اشکال ندارد.(مرحوم امام)

پاک شدن مخرج محلّ تأمّل است ولی نماز خواندن مانعی ندارد.(آیت... فاضل)

مخرج پاک می شود و نماز خوانـدن مانعی نـدارد . (آیات عظام اراکی، بهجت، گلپایگانی، خوئی، تبریزی، سیستانی، صافی، زنجانی، مکارم، وحید، نوری)

اگر ورق قرآن یا چیزی که احترام آن لازم است مثل تربت سید الشهداء یا کاغذی که اسم خدا یا پیغمبر (صلی الله علیه و آله و سلم) یا امام (علیه السلام) بر آن نوشته شده، در مستراح بیفتد، وظیفه چیست؟(۱)

چنانچه ورق قرآن یا چیزی که احترام آن لازم است مثل کاغذی که اسم خداوند متعال یا پیامبر (صلی الله علیه و آله) یا یکی از معصومین (علیهم السلام) بر آن نوشته شده یا القاب و کنیه‌های آن بزرگواران در مستراح بیفتد،بیرون آوردن و آب کشیدن آن اگر چـه خرج داشته باشـد واجـب فـوری است و اگر بیرون آوردن آن ممکن نباشـد کسانی که مطلع هسـتند بایـد به آن مستراح نروند (بنابرفتوا یا احتیاط واجب(۲)) تا یقین کنند آن ورق پوسیده است(۳). و نیز اگر تربت در مستراح بیفتد و بیرون

۱- توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۰ و توضیح المسائل وحید، م۱۴۱

۲- .شایان ذکر است آیات عظام اراکی،فاضل،مکارم در این حکم قائل به احتیاط واجب می باشـند ولی فقهای دیگر بنابر فتوا قائل به این حکم شده اند.

۳- ولی إعلام به دیگران واجب نیست.(استفتاء کتبی خصوصی از آیت الله سیستانی)

آوردن آن ممکن نباشـد، بایـد (بنابرفتوا یا احتیاط واجب) تا وقتی که یقین نکرده انـد به کلّی از بین رفته به آن مستراح نروند. (مراجع عظام تقلید)

طهارت اعضاء هنگام وضو و غسل و تیمم

اگر پیش از تمام شدن وضو، جائی را که شسته یا مسح کرده نجس شود، یا پیش از تمام شدن غسل، جایی را که شسته نجس شود، غسل و وضویش چه حکمی دارد؟(۱)

وضو و غسل هر دو صحیح است.(مراجع عظام تقلید)

چه چیزهایی در هنگام تیمم باید پاک باشند؟(۲)

چیزی که بر آن تیمم می شود بایـد پاک باشـد و همچنین طبق نظر برخی از مراجع، اعضای تیمم هنگام مسـح کردن هر کـدام نیز باید پاک باشند.

آیا در تیمّم پاک بودن پیشانی و کف دستها و پشت دستها لازم است؟(۳)

بلی، باید آن ها نیز پاک باشند.(حضرت امام، آیات عظام گلپایگانی، اراکی ، بهجت، فاضل، نوری)

بلی، بنابر احتیاط واجب آن ها نیز باید پاک

۱- العروه الـوثقی، ج ۱، فصـل فی شـرائط الوضوء، بخش الثـانی و فصـل فی کیفیه الغسـل و احکامه، اقتباس از م۱۲ و توضیح المسائل مراجع، ج۱، م ۲۷۶ و اقتباس از م ۳۸۰ و توضیح المسائل وحید، م ۲۸۲ و اقتباس از م ۳۸۶

۲- توضیح المسائل مراجع، ج۱، مسائل ۶۹۲،۷۰۶ و توضیح المسائل وحید، مسائل ۶۹۹،۷۱۳

۳- توضیح المسائل مراجع، ج۱، م ۷۰۶ و توضیح المسائل وحید، م ۷۱۳

باشند.(آیات عظام صافی، مکارم)

خیر، در تیمم لازم نیست پیشانی و کف دستها و پشت دستها پاک باشند، اگر چه بهتر است.(آیات عظام خوئی، زنجانی، سیستانی، وحید)

طهارت مکان نمازگزار

آیا پاک بودن مکان نمازگزار هنگام نماز لازم است؟(۱)

الف) غیر سجده گاه:

لازم نیست پاک باشد اگر چه که احتیاط مستحب در پاک بودن آن است امّا اگر نجس باشد نباید نجاست طوری باشد که موجب نجاست لباس یا بدن نمازگزار شود.(مراجع عظام تقلید)

ب) سجده گاه:

در حال اختیار و بدون اضطرار باید پاک باشد و اگر نجس باشد نماز باطل است هر چند نجاست آن مسری نباشد.(مراجع عظام تقلید)

نجس بودن تمام باطن یا تمام طرف دیگر مهر

اگر انسان مُهر خود را بر محل نجس بگذارد یا آن که باطن مهر یا سطح دیگر مهر نجس باشد امّا سطح ظاهری مهر که نمازگزار پیشانی را بر آن می گذارد

۱- العروه الوثقی، ج ۱، فصل فی احکام النجاسه، م۱ و العروه الوثقی، ج ۱، فصل فی الصلاه فی النجس، م۱۲ و العروه الوثقی، کتاب الصلوه، فصل فی مکان المصلّی، الشرط الثامن من شروط مکان المصلّی و توضیح المسائل مراجع، ج۱، م ۱۰۶۵، ذیل م ۸۸۵ شرط چهارم از شروط مکان نمازگزار و توضیح المسائل وحید، مسائل ۱۰۷۴،۸۹۵

پاک باشد،نمازش چه حکمی دارد؟(۱)

در طهارت موضع سجده، پاکی سطح ظاهر آن کافی است.(مراجع عظام تقلید)

نماز با لباس یا بدن نجس از روی علم

اگر نمازگزار از روی علم وعمد و اختیار با لباس یا بدن نجس نماز بخواند آیا نمازش باطل است؟(۲)

اگر کسی در حال اختیار عمداً با بدن یا لباس نجس نماز بخواند، نمازش باطل است مگر در مواردی که استثناء شده و بعداً خواهد آمد.(مراجع عظام تقلید)

اگر نمازگزار به خاطر جهل به مسأله ی شرط بودن طهارت در لباس و بدن نمازگزار، با لباس یا بدن نجس نماز بخواند آیا نمازش باطل است؟(۳)

چنانچه در فراگیری مسأله کوتاهی کرده است نمازش باطل می باشد(به صورت فتوا یا احتیاط).(آیات عظام خوئی، اراکی، فاضل، نوری، بهجت، تبریزی، زنجانی، وحید، صافی، سیستانی)

اگر کسی یقین دارد که بدن یا لباسش نجس نیست و بعد از نماز بفهمد نجس بوده نمازش چه حکمی دارد؟(۴)

۱- العروه الوثقی، ج ۱، فصل فی احکام النجاسه، م۱

۲- العروه الوثقی، ج ۱، فصل فی احکام النجاسه ، بخش الصلوه فی النجس و توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۷۹۹ و توضیح المسائل وحید، م۸۰۵

۳- العروه الوثقی، ج ۱، فصل فی احکام النجاسه ، بخش الصلوه فی النجس و توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۸۰۰ و توضیح المسائل وحید، م۸۰۶

۴- العروه الوثقی، ج ۱، فصل فی احکام النجاسه ، بخش الصلوه فی النجس و م۲ همان بخش و توضیح المسائل مراجع، ج۱، مسائل ۸۰۲ و ۸۰۸ و توضیح المسائل وحید، مسائل ۸۰۸ و ۸۱۴

الف) قبلاً پاک بوده و نجاست آن، جدید عارض شده است:

نمازش صحیح است.(حضرت امام و آیات عظام خویی، تبریزی، اراکی، فاضل، بهجت، گلپایگانی، صافی، وحید، سیستانی، مکارم، نوری)

اگر با آگاهی از مسألهٔ شرعی بوده نمازش صحیح است.(آیت... زنجانی)

ب) قبلاً نجس بوده ولی شخص آن را آب کشیده و یقین کرده که پاک شده است و بعد از نماز فهمیده که پاک نشده:

نمازش صحیح است.(حضرت امام وآیات عظام خویی، تبریزی، اراکی، بهجت، گلپایگانی، صافی، وحید، سیستانی، مکارم، زنجانی)

بنا بر احتیاط واجب اگر وقت نماز باقی است باید دوباره بخواند و اگر وقت گذشته باید نمازش را قضاء کند.(آیت... فاضل)

نمازش باطل است و آن را دوباره بخواند.(آیت... نوری)

اگر فراموش کند که بدن یا لباسش نجس است و در بین نماز یا بعد از آن یادش بیاید، نمازش چه حکمی دارد؟(۱)

باید نماز را دوباره بخواند و اگر وقت گذشته قضا نماید.(حضرت امام و آیات عظام خویی، تبریزی، اراکی، فاضل، بهجت، گلپایگانی، صافی، وحید، مکارم، نوری)

اگر بعد از نماز یادش بیاید که بدن یا لباسش نجس بوده چنانچه فراموشی او از روی اهمال و

۱- العروه الوثقی، ج ۱، فصل فی احکام النجاسه ، بخش الصلوه فی النجس و توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۸۰۳ و توضیح المسائل وحید، م۸۰۹

بی اعتنـایی بوده، بایـد بنـا بر احتیاط لازم نماز را دوباره بخوانـد، و اگر وقت گذشـته قضا نمایـد، ولی اگر در میان نماز یادش بیایـد، در صورتی که آب کشـیدن بدن یا لباس یا عوض کردن لباس یا بیرون آوردن آن، نماز را به هم نمی زند، باید در بین نمـاز بـدن یـا لباس را آب بکشـد یا لباس را عوض نمایـد یا اگر چیز دیگری عورت او را پوشانـده، لباس را بیرون آورد، ولی چنانچه طوری باشـد که اگر بدن یا لباس را آب بکشد یا لباس را عوض کند یا بیرون آورد، نماز به هم می خورد و اگر لباس را بیرون آورد برهنه می مانـد،چنـانچه وقت نمـاز وسـعت داردبایـد بنا بر احتیاط لازم نماز را دوباره با لباس پاک بخوانـد و الا باید با همان لباس نجس نماز را تمام کند.(آیت... سیستانی)

قبـل از گذشـتن وقت، یـادش بیایـد نمـاز را دوباره بخوانـد، بلکه اگر وقت هم گذشـته بنا بر احتیاط نماز را قضا کنـد.(آیت... زنجانی)

کسـی که مشغول نماز است اگر در بین نماز ملتفت شود که بدن یا لباسش نجس شده و احتمال دهد که بعد از شروع در نماز نجس شده است،(۱) وظیفه اش چیست؟(۲)

الف) آب کشـیدن بدن یا لباس و یا عوض کردن و بیرون آوردن لباس، صورت نماز را به هم نمی زند و شخص هم می تواند لباس را بیرون آورد

۱- .شایان ذکر است اگر احتمال ندهد که نجاست در نماز ایجاد شده مثلاً روی لباسش خون خشک شده است در اینجا حکم مسأله فرق دارد.

۲- توضیح المسائل مراجع، ج۱، مسائل ۸۰۶ و ۸۰۵ و۸۰۴ و توضیح المسائل وحید، مسائل ۸۱۱ و۸۱۲ و ۸۱۰ و منهاج الصالحین خویی، تبریزی،وحید،سیستانی، کتاب الطهاره، م۴۲۵

یا بدن یا لباس را تطهیر کند:

بایـد بدن یا لباس را آب بکشد یا لباس را عوض کند، یا اگر چیز دیگری عورت او را پوشانده، لباس را بیرون آورد و نماز را تمام کند.(مشهور مراجع)

ب)آب کشـیدن بـدن یـا لبـاس و یـا عوض کردن و بیرون آوردن لباس، صورت نماز را به هم می زنـد یا برای شـخص امکان بیرون آوردن لباس نیست یا اگر لباس را بیرون آورد عورتش برهنه می ماند در حالی که وقت هم وسعت دارد :

بایـد نمـاز را بشـکند و بـا بـدن و لبـاس پـاک نماز بخوانـد(حضـرت امام و آیات عظام خویی، تبریزی، اراکی، فاضل، بهجت، گلپایگانی، صافی، وحید، مکارم، نوری، زنجانی)

باید بنا بر احتیاط لازم نماز را دوباره با لباس پاک بخواند.(آیت... سیستانی)

در چه مواردی اگر بدن یا لباس نمازگزار نجس باشد، نماز او صحیح است؟(۱)

در چند مورد(۲) اگر بدن یا لباس نمازگزار نجس باشد، نماز او صـحیح است که بطور اجمال در زیر بیان می شود و شرح هر کدام در مسائل بعد گفته می شود.

اول: آن که به واسطهٔ زخم یا جراحت یا دُمَلی که در بدن او است لباس یا بدنش به

۱- العروه الوثقی، ج ۱، فصل فیما یعفی عنه فی الصـلوه و م۱ از همان بخش و توضـیح المسائل مراجع، ج۱، م ۸۴۸ و توضیح المسائل وحید، م ۸۵۴

۲- .شایان ذکر است که در تعداد موارد بخشیده شده بین فقهاء اختلاف است که در مسائل آینده نظرات آن ها خواهد آمد.

خون آلوده شده باشد.

دوم: آن که بدن یا لباس او به مقدار کمتر از درهم به خون آلوده باشد.

سوم: آن که لباسهای کوچک او مانند جوراب و عرقچین نجس باشد.

چهارم: آن که چیز نجس همراه نماز گزار باشد.

پنجم: آن که ناچار باشد با بدن یا لباس نجس نماز بخواند.

ششم: آن که لباس زنی که پرستار بچه است نجس شده باشد.

اگر در بدن یا لباس نمازگزار خون زخم یا جراحت یا دمل باشد،آیا برای نماز تطهیر آن ها لازم است؟(۱)

تا وقتی که زخم یا جراحت یا دمل خوب نشده است چنانچه شرایط زیر موجود باشد شخص می‌تواند با آن خون نماز بخواند هر چند خون مذکور بیشتر از درهم باشد و با چرک یا زردابه یا عرق های متعارف اطراف آن یا دوا و مرهمی که روی آن گذاشته اند یا مواد ضدّ عفونی کننده مخلوط شده باشد اگرچه که مستحب است روزی یک مرتبه لباسش را تطهیر کند. (مراجع عظام تقلید)

امّا آن شرایط عبارتند از:

۱) زخم و جراحت قابل توجّه بوده و ثبات و استقرار داشته باشد و عرفاً از زخم‌های جزئی محسوب نشود. (مراجع عظام تقلید)

۱- العروه الوثقی، ج ۱، فصل فیما یعفی عنه فی الصلوه، الاول من الامور و مسائل ۶،۱،۳ از همان بخش و توضیح المسائل مراجع، ج ۱، مسائل ۸۴۸،۸۵۱،۸۵۰،۸۴۹ و توضیح المسائل وحید، مسائل ۸۵۸،۸۵۵،۸۵۷،۸۵۶

۲) خون از زخم یـا دمـل و اطراف آن که عرفاً تابع زخم یا دمل محسوب می‌شود، به جای دیگر سـرایت نکرده باشـد.(مراجع عظام تقلید)

۳) آب کشیدن بدن یا لباس یا عوض کردن لباس مشقت داشته باشد.(۱)

مقدار درهم

خون کمتر از درهم که در نماز بخشیده شده است مقدارش تقریباً چه اندازه است؟(۲)

درهم (به نوع فتوا یا احتیاط واجب(۳)) به اندازهٔ بند سر انگشت سبّابه (انگشت شهادت یا اشاره)(۴)می شود.(حضرت امام و آیات عظام گلپایگانی، خوئی، تبریزی، بهجت، اراکی، فاضل، صافی، نوری، مکارم، وحید)

بنا بر احتیاط واجب درهم باید به اندازه بند سر انگشت ابهام (انگشت شصت) حساب شود.(آیت... سیستانی)

۱- شایـان ذکر است نسبت به این مورد آیت الله سیسـتانی می فرماینـد وجود این شـرط لازم نیست و فقط دو شـرط اول باید باشد.

۲- العروه الوثقی، ج ۱، فصل فیما یعفی عنه فی الصلوه، م۶ از بخش الاول من الامور و توضیـح المسائل مراجع، ج۱، م ۸۴۸ و توضیح المسائل وحید، م ۸۵۴ و منهاج الصالحین خویی،تبریزی،وحید، کتاب الهاره، م ۴۵۰

۳- شایـــان ذکر اســـت در تعییـــن بنـــد ســـر انگشـــت ســـبابه برخی از مراجـــع مثـــل آیـــات عظـــام مرحـــوم امام،خویی،فاضل،گلپایگانی،تبریزی،مکارم می فرماینـد: بنابراحتیاط واجب درهم بایـد به اندازه بند سر انگشت سـبابه حساب شود ولی برخی از مراجع مثل آیت الله وحید می فرمایند: درهم (به نوع فتوا) باید به اندازه بند سر انگشت سبابه حساب شود.

۴- شایان ذکر است که بنـد سر انگشت سـبابه تقریباً به انـدازه یک اشـرفی یا به اندازهٔ سـطح یک دو ریالی می شود به همین خاطر برخی از مراجع مثل مرحوم امام در رساله فارسی می فرماینـد: یک درهم تقریباً به انـدازه یک اشـرفی می باشد ولی در عروه می فرماینـد: یک درهم تقریباً به انـدازه بند سـر انگشت سـبابه است یا آیت الله فاضل در رساله فارسـی می فرمایند: یک درهم به اندازهٔ سطح یک دو ریالی می شود ولی در عروه می فرمایند: یک درهم تقریباً به اندازه بند سر انگشت سبابه است.

چون قطر درهم متعارف در زمانهای سابق حد اقل (۲۳) میلیمتر بوده، لازم است از این مقدار کمتر باشد.(آیت... زنجانی)

مخلوط شدن خون با رطوبت

اگر به خون بدن یا لباسی که مقدار آن خون از درهم کمتر است رطوبتی برسد، نماز با آن چه حکمی دارد؟(۱)

الف)مجموع خون و رطوبتی که به آن رسیده به اندازهٔ درهم یا بیشتر از آن است:

نماز با آن باطل است.(مراجع عظام تقلید)

ب)مجموع رطوبت و خون کمتر از درهم است:

۱)رطوبت از حدود خون تجاوز کرده است:

نماز با آن باطل است(۲). (حضرت امام، و آیات عظام گلپایگانی، خوئی، اراکی، فاضل، سیستانی، تبریزی، مکارم، وحید، صافی، نوری، زنجانی)

نماز خواندن با آن اشکال ندارد.(آیت... بهجت)

۲)رطوبت از حدود خون تجاوز نکرده است:

نمازخواندن با آن اشکال دارد مگر آن که رطوبت در خون مستهلک شود و از بین برود.(حضرت امام، گلپایگانی، فاضل، صافی، نوری)

نماز خواندن با آن اشکال ندارد.(آیات

۱- العروه الوثقی، ج ۱، فصل فیما یعفی عنه فی الصلوه، الثانی من الامور، م۲ و توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۸۵۸ و توضیح المسائل وحید، م۸۶۴

۲- .شایان ذکر است که بطلان در این مسأله یا بنا بر فتوا و یا بنا براحتیاط واجب است مثلاً مرحوم امام می فرمایند: نماز بنابراحتیاط واجب باطل می باشد یا آیت الله مکارم می فرمایند: چنانچه رطوبت در خون مستهلک شده باشد بنابراحتیاط واجب باطل است و الا بنا بر فتوا باطل است.

عظام خوئی، اراکی، سیستانی، تبریزی، بهجت، وحید، زنجانی)

لقطه

بر انسان لازم نیست مالی که پیدا شده را بردارد بلکه برداشتن شیئی که پیدا شده مثل پول، کفش، طلا و گوشی کراهت دارد. (آیت... سیستانی کراهت درجایی است که احتمال اینکه صاحب مال دنبال آن بیاید باشد.)

و چنانچه برداشت اگر نشانه ای نداشته باشد که بواسطه آن صاحبش معلوم شود احتیاط است (احتیاط واجب یا مستحب) با اجازه مجتهد، آنرا از طرف صاحبش صدقه بدهد.

اگر نشانه ای دارد که بواسطه آن می تواند صاحبش را پیدا کند و ارزش آن حدود ۵/۲ گرم نقره یا بیشتر باشد باید تا یک سال اعلان کند مخصوصا در هفته های اول اعلان و اطلاع رسانی را بیشتر تکرار کند مثلا به این صورت که هفته اول هر روز و بعد هفته ای یک بار اعلان کند و نباید در اطلاع رسانی سهل انگاری نماید.

و چنانچه در جایی پیدا کند که معلوم است صاحبش پیدا نمی شود بنابر احتیاط در همان روز با اجازه مجتهد، آنرا از طرف صاحبش صدقه بدهد.(۱)

۱- رساله مراجع م ۲۵۶۴-۲۵۷۴ ؛ منهاج الصالحین سیستانی ج۲م۶۴۳،تحریر م۵. ۷۶۶ و تحریر القول فی لقطه غیرالحیوان م ۵. منهاج خویی و وحید م ۶۴۳

حق الماره (رهگذر)

اشاره

آیا می توان از باغ های مردم بدون اجازه استفاده کرد؟

دخول در مزارع و باغهایی که مالک خصوصی دارد به هیچ وجه جایز نیست. و همچنین است استفاده از میوهٔ آنها و چاه آب یا قنات یا چشمه ای که در آنها وجود دارد. ولی استفاده از نهرهای بزرگ که ملک شخصی نباشد و یا اگر هم باشد این مقدار تصرف معمول است و علم به رضایت مالک وجود دارد، جایز است.

ضمنا حق المارّه را هم این جانب تجویز نمی کنم، لذا مصرف آنها جایز نیست. مگر در مواردی که احراز شود مالک آنها از آنها اعراض کرده است. (آیت... فاضل)(۱)

در صورتی که باغ محصور نباشد، یا شاخه هایش بیرون آمده باشد، و به قصد عبور از آن راه برود نه به قصد باغ و چیدن میوه، و موجب افساد نشود،در این صورت استفاده به مقدار نیاز خوردن (نه بردن) اشکالی ندارد ودر صورت عدم رضایت احتیاط واجب اجتناب است. (آیت... مکارم)(۲)

اگر اتفاقا عبورش افتاد به باغی که دیوار ندارد و نحوی نباشد که اگر هر کس عبور کند و بخواهد استفاده کند چیزی برای صاحبش باقی نماند، در این صورت استفاده به مقدار متعارف مانعی ندارد، و اللّه العالم.(آیت... تبریزی)(۳)

۱- جامع المسائل (فارسی - فاضل)، ج ۱،ص: ۳۶۲استفتاءات جدید (مکارم)؛ ج ۳،ص: ۵۶۱

۲- آیت... مکارم، الفتاوی الجدیده، ج۱، س۱۵۷۷.

۳- آیت... تبریزی، استفتائات جدید، ج۲، س۲۰۷۴.

حق الناس

اگر در اثر روشن کردن آتش به محصول مردم خسارتی وارد شود آیا ضامن است؟(۱)

ضامن خسارت حاصله از آتش سوزی مذکور است و در نزاع موضوعی مرافعه شرعیه لازم است.(آیت... صافی)

۱- جامع الأحکام (صافی)، ج ۱،ص: ۳۶۹س۱۲۳۳

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِی الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ.ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانه‌ای
قائمیه
اصفهان
WWW
برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشـــانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹